І. РЕЄСТРАЦІЙНА ФОРМА

№	Назва поля	Вміст поля
1	Назва роботи	Магістерська кваліфікаційна робота
2	УДК	657.44:336.226.11
3	Автор (ПІБ)	Кусковий Євген Анатолійович
4	Дата (рік, місяць, день)	
5	Факультет	Економічний
6	Спеціальність	071 - Облік і оподаткування
7	Освітня програма	Облік і аудит
8	Кафедра (шифр, назва)	11.06 – статистики та економічного аналізу
9	Форма навчання	Денна
10	Тема магістерської кваліфікаційної роботи	Обліково-аналітичний сервіс в управлінні оборотними активами сільськогосподарських підприємств
11	Керівник (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)	Гузь Михайло Михайлович, к.е.н., доцент
12	Ключові слова	Оборотні активи, облік, аналіз, управління, обліково-аналітичний сервіс, запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти
13	Анотація (до 300 символів)	У магістерській роботі досліджується роль обліково-аналітичного сервісу в управлінні оборотними активами сільськогосподарських підприємств. В умовах нестабільності ринкового середовища та сезонності аграрного виробництва ефективне управління оборотними активами стає ключовим фактором для забезпечення фінансової стійкості й конкурентоспроможності підприємств. Робота охоплює теоретичні аспекти обліку та аналізу оборотних активів". , аналізує сучасні методи управління ними, а також висвітлює особливості використання інформаційних технологій у цьому процесі інструментів управління оборотними активами, що дозволяють оптимізувати фінансові потоки та сприяти сталому розвитку сільськогосподарських підприємств.
Магістерська кваліфікаційна робота, яка подана на плагіат в електронному вигляді повністю відповідає роздрукованому примірнику.		

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

11.06 - МКР. 1950 «С» 2023.10.26. 024. ПЗ

КУСКОВОГО ЄВГЕНА АНАТОЛІЙОВИЧА

2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

УДК: 657:338.24:330.142.26:631.14/.15

ПОГОДЖЕНО	**ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ**
Декан економічного факультету	**Завідувач кафедри статистики та економічного аналізу**
_____ **Анатолій ДІБРОВА**	_____ **Андрій МУЗИЧЕНКО**
(підпис)	**(підпис)**
«___»_____2024 року	**«___»_____2024 року**

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Обліково-аналітичний сервіс в управлінні оборотними активами сільськогосподарських підприємств»

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування
(код і назва)

Освітня програма «Облік і аудит»
(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Гарант освітньо-професійної програми к.е.н., доцент	_____ *(підпис)*	Тамара ГУРЕНКО
Керівник магістерської кваліфікаційної роботи к.е.н., доцент	_____ *(підпис)*	Михайло ГУЗЬ *(ПІБ керівника)*
Виконав	_____ *(підпис)*	Євген КУСКОВИЙ *(ПІБ студента)*

Київ - 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
статистики та економічного аналізу
к.е.н., доц. _____ Андрій МУЗИЧЕНКО
"___" _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТУ
Кусковому Євгену Анатолійовичу

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування
(код і назва)
Освітня програма «Облік і аудит»
(назва)
Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна
Тема магістерської кваліфікаційної роботи **«Обліково-аналітичний сервіс в управлінні оборотними активами сільськогосподарських підприємств»** затверджена наказом ректора НУБіП України від 26 жовтня 2023 року № 1950 «С»
Термін подання завершеної роботи на кафедру 2024.11.15
Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: законодавчо-нормативна база України, наукова та періодична література, матеріали науково-практичних конференцій, інформація Інтернет видань і веб – сайтів та дані обліку і звітності ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області.
Перелік питань, що підлягають дослідженню:
1. Теоретичні засади формування обліково-аналітичного сервісу в управлінні оборотними активами підприємства.
2. Облікове забезпечення управління оборотними активами.
3. Аналітичний сервіс в управлінні оборотними активами.
Перелік графічного матеріалу (за потреби): таблиці, рисунки.
Дата видачі завдання «17» жовтня 2023 р.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи	_____ (Підпис)	Михайло ГУЗЬ (прізвище та ініціали)
Завдання прийняв до виконання	_____ (Підпис)	Євген КУСКОВИЙ (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Магістерська кваліфікаційна робота на тему «Обліково-аналітичний сервіс в управлінні оборотними активами сільськогосподарських підприємств» містить 84 сторінки друкованого тексту, список використаних джерел з 52 найменувань.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету та завдання магістерської роботи, вказано об'єкт та предмет дослідження, зазначено використані методичні прийоми та інформаційні джерела.

У першому розділі розглянуто сучасні підходи до трактування поняття «обліково-аналітичний сервіс в управлінні оборотними активами підприємства». Зокрема, детально досліджено основні теоретико-методологічні засади визначення оборотних активів, їхню класифікацію та значення для фінансового стану підприємства. Особливу увагу приділено ролі обліково-аналітичного сервісу як інструмента для прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності використання оборотних активів. У цьому розділі розкрито специфіку впровадження сучасних облікових систем і аналітичних методів для моніторингу, оцінки ліквідності та рентабельності оборотних активів.

У другому розділі наведено організаційно-економічну характеристику діяльності ПП «Агроекологія», розглянуто практичні засади облікового забезпечення управління оборотними активами та нормативно-правове забезпечення обліково-аналітичного процесу щодо оборотних активів підприємства.

У третьому розділі описується аналітичний сервіс для управління оборотними активами підприємства. Спершу наведено методику аналізу, яка охоплює оцінку структури, складу та обігу оборотних активів. Далі розглянуто ключові показники для оцінки ефективності активів, зокрема коефіцієнти оборотності, ліквідності та рентабельності. На завершення пропонуються способи вдосконалення обліково-аналітичного сервісу, включаючи впровадження цифрових технологій для підвищення точності та оперативності обліку.

У висновках магістерської роботи наведені отримані результати дослідження та запропоновано рекомендації щодо організації та удосконалення обліково-аналітичного сервісу в управлінні оборотними активами.

Ключові слова: ОБОРОТНІ АКТИВИ, ОБЛІК, АНАЛІЗ, УПРАВЛІННЯ, ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ СЕРВІС, ЗАПАСИ, ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ, ГРОШОВІ КОШТИ

ЗМІСТ

ВСТУП..... 3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО СЕРВІСУ В УПРАВЛІННІ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА..... 5
1.1. Поняття оборотних активів та їх класифікація..... 5
1.2. Значення обліково-аналітичного забезпечення в управлінні оборотними активами підприємства..... 11
1.3. Нормативно-правове забезпечення обліково-аналітичного процесу щодо оборотних активів підприємства..... 16
Висновки до розділу 1..... 20
РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ..... 22
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПП «Агроекологія»..... 22
2.2. Особливості обліку запасів та дебіторської заборгованості..... 31
2.3 Особливості обліку фінансових оборотних активів підприємства..... 38
2.4. Загальні принципи обліку інших оборотних активів підприємства..... 41
Висновки до розділу 2..... 45
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНИЙ СЕРВІС В УПРАВЛІННІ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ..... 46
3.1. Методика аналізу оборотних активів 46
3.2. Основні показники оцінки стану, структури й ефективності використання оборотних активів підприємства..... 50
3.3. Удосконалення обліково-аналітичного сервісу управління оборотними активами..... 62
Висновки до розділу 3..... 82
ВИСНОВКИ..... 83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 85
ДОДАТКИ..... 90

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Стан оборотних активів у сучасних умовах господарювання має велике значення, оскільки вони складають значну та найбільш мобільну частину активів будь-якого суб'єкта господарювання. Працюючи в умовах ринкової економіки, кожне підприємство як суб’єкт підприємницької діяльності повинно підтримувати свої оборотні активи на рівні, що дозволяє швидко та ефективно реагувати на потреби ринку.

Раціональне використання та оптимізація оборотних активів є одним із ключових завдань кожного виробничого підприємства для забезпечення безперервності виробництва в умовах інфляції, кризи та зростання конкуренції. Це безпосередньо впливає на здатність підприємства виконувати виробничі плани, своєчасно виконувати зобов’язання перед споживачами, підтримувати фінансову стабільність та створювати умови для подальшого конкурентоспроможного розвитку.

Питання обліково-інформаційного забезпечення управління сільськогосподарськими підприємствами відображені в наукових дослідженнях таких авторів, як П. Атамас, М. Бондар, Ф. Бутинець, Н. Голянчук, О. Гузинський, В. Жук, Т. Камінська, В. Піскунов, О. Подолянчук, С. Попадюк, В. Савчук, І. Садовська, А. Шатохіна, В. Яценко та інші. В їхніх роботах висвітлюються різні аспекти формування та використання облікової інформації для аналізу, оцінки ситуації, а також для визначення стратегії розвитку та управління підприємством. На нашу думку, дослідження в цій сфері повинні бути зосереджені на потребах користувачів облікової інформації, якими необхідно прийняти управлінські рішення в умовах швидкозмінної дії.

Метою магістерської роботи є дослідження та узагальнення теоретично-методичних засад формування обліково-аналітичного сервісу в управлінні оборотними активами підприємства, і на їх основі обґрунтування практичних рекомендацій щодо поліпшення організації обліку та аналізу оборотних активів підприємства.

Для вирішення поставленої мети було сформовано наступні завдання:

1. представити основні теоретико-методологічні засади формування обліково-аналітичного сервісу в управлінні оборотними активами підприємства;

2. проаналізувати документальне забезпечення обліку оборотних активів підприємства;

3. висвітлити специфіку синтетичного та аналітичного обліку оборотних активів;

4. розглянути відображення інформації про оборотні активи у фінансовій звітності підприємства;

5. узагальнити сучасні методичні прийоми аналізу оборотних активів;

6. висвітилити практичні засади аналізу використання оборотних активів;

7. обґрунтувати пріоритетні шляхи удосконалення обліково-аналітичного серсіву в управлінні оборотними активами.

Предмет дослідження є теоретичні, методичні, організаційні аспекти обліку і аналізу оборотних активів підприємства.

Об'єктом дослідження є система обліку і аналізу оборотних активів на прикладі Приватного підприємства «Агроекологія»

Методи дослідження. У магістерській роботі використовувались загальнонаукові і спеціальні методи: порівнянь, угруповань, спостереження, обстеження, комплексної оцінки, а також методи та прийоми економічного аналізу – логічні, статистичні, факторного впливу, абстрактні, економікоматематичні.

Апробація наукових досліджень. За результатами дослідження була опублікована стаття на тему: «Особливості аналізу оборотних активів під час воєнного стану» в Матеріалах всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів «ЕКОНОМІЧНІ ДНІ – 2024» (Київ, 2024).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО СЕРВІСУ В УПРАВЛІННІ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття оборотних активів та їх класифікація

В сучасних умовах для сільськогосподарських підприємств негативним є питання ефективного формування та використання оборотних активів. Загалом оборотні активи є мобільною частиною майна підприємства, а їх значущість виникає в тому, що за умов раціонального їх використання вони сприяють підвищенню загального рівня прибутковості господарської діяльності. Від упорядкованої організації використання оборотних активів залежить безперервний розвиток підприємства, виконання виробничо-збутових завдань, дотримання зобов'язань перед клієнтами, покращення фінансового стану та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

На сьогодні в економічній літературі немає єдиного підходу до визначення поняття «оборотні активи» та закономірностей їхнього руху. Аналіз сутності категорії «оборотні активи» показує, що в сучасних джерелах це поняття часто використовується як синонім до «оборотного капіталу», «робочого капіталу» та «оборотних коштів». У своїх дослідженнях А. Полторак поділяє науковців на три групи: перша група вважає, що терміни «оборотні активи», «оборотний капітал», «оборотні засоби» і «поточні активи» є взаємозамінними; друга група об'єднує лише окремі з цих понять, а третя надає кожному терміну різне економічне значення [35]. Такі розбіжності у трактуванні пояснюються тим, що традиційний поділ оборотних коштів на оборотні фонди та фонди обігу не враховує короткострокових фінансових вкладень. До оборотних активів належать як матеріальні, так і грошові ресурси, що робить це поняття більшим ширшим у порівняні з терміном «оборотні кошти».

З точки зору бухгалтерського обліку, оборотні активи підприємства включають грошові кошти та їх еквіваленти, вільні від обмежень у

використанні, а також інші ресурси, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або протягом 12 місяців з дати складання балансу. Оборотний капітал підприємств забезпечує формування значної частини основних складових оборотних активів.

Склад оборотних активів наведено у Національному стандарті (положенні) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (рис. 1.1) [36].

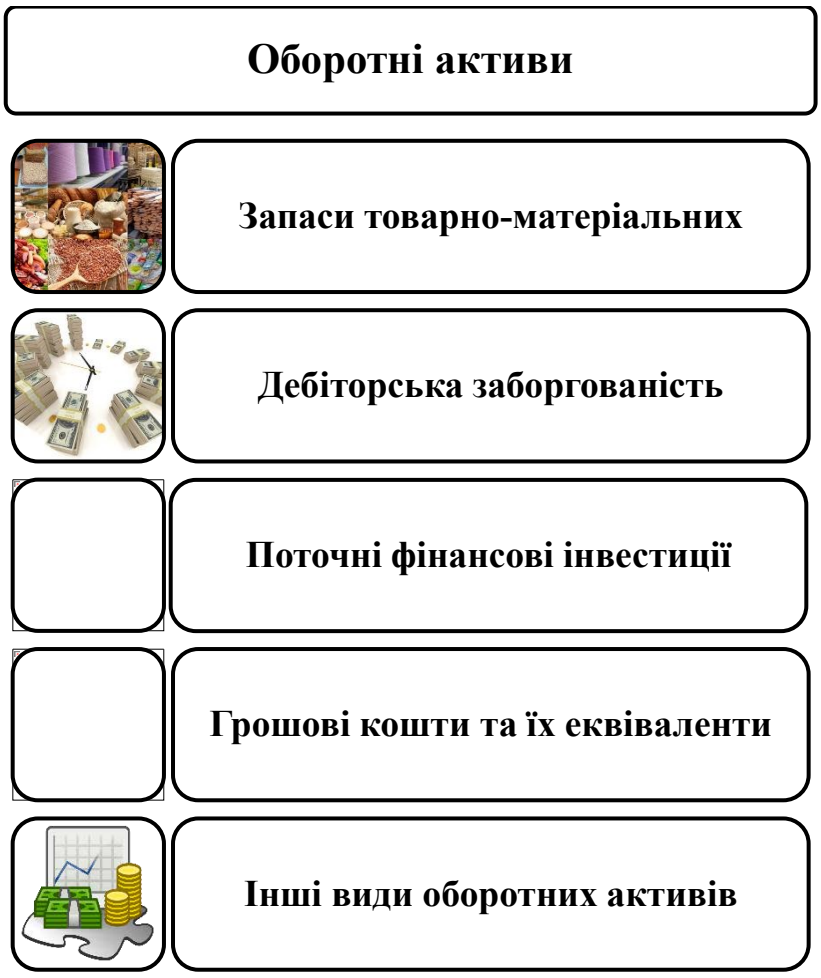

Рис. 1.1. Класифікація оборотних активів підприємства відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Ефективне управління активами, насамперед, визначає необхідність класифікації оборотних активів. В науковій літературі та дослідженнях вчені виділяють значний перелік класифікаційних ознак для їх групування, враховуючи міжнародний досвід та вітчизняну практику

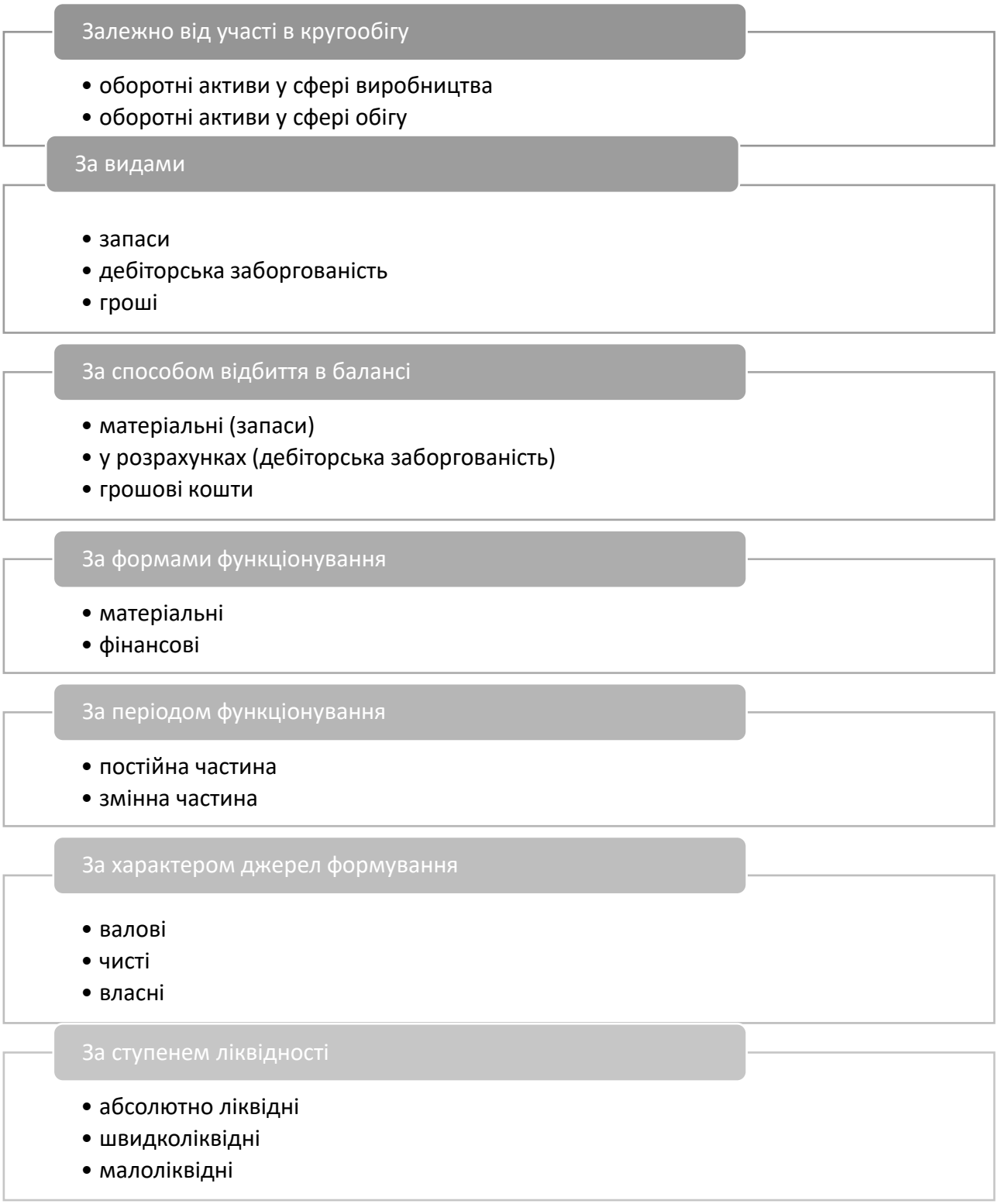

Рис. 1.2. Класифікація оборотних активів підприємства

Ефективне управління активами вимагає, передусім, чіткої класифікації оборотних активів. Наукові дослідження та літературні джерела пропонують широкий перелік класифікаційних ознак для їх групування, враховуючи як міжнародний досвід, так і особливості вітчизняної практики. Такий підхід до

класифікації дозволяє більш точно відстежувати рух активів, оптимізувати їх використання та покращувати фінансову стійкість підприємства, що особливо важливо в умовах сучасності (рис. 1.2) [25].

Ця класифікація структурує поняття «оборотні активи» при формуванні обліково-аналітичного сервісу для їх ефективного управління. Вона передбачає поділ активів за участю в кругообігу підприємства (на виробничу та обігову сферу) і за видами, такими як запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти.

За характером участі в операційному циклі оборотні активи поділяються на ті, що обслуговують: виробничий цикл (виробничі запаси, матеріали, напівфабрикати, готову продукцію, незавершене виробництво) та фінансовий цикл (грошові кошти, їх еквіваленти, дебіторська заборгованість, поточні інвестиції).

За видами оборотні активи підприємства класифікуються на матеріальні запаси, дебіторську заборгованість і грошові витрати. Детальніший склад оборотних активів за видами відображено в другому розділі активу Балансу.

Ми підтримуємо позицію Коваль Н., що оборотні активи слід класифікувати за критерієм Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 02.07.2013 №73, оскільки цей документ вносить зміни до складу оборотних активів, включивши витрати майбутніх періодів [21]. Як свідчить аналіз наукової літератури з питань оборотних активів, класифікація за видами активів збігається зі способом їх відображення в Балансі підприємства, що детально досліджено як вітчизняними, так і зарубіжними вченими.

Оборотні активи за своєю формою поділяються на матеріальні та фінансові (або грошові). Однією з важливих класифікаційних ознак оборотних активів є фінансові джерела їх формування. Відповідно з джерелами формування, Ситник Н. пропонує поділ оборотних активів на власні та залучені [39]. Дослідники Філімоненков О. та Дропа Я. класифікують їх на

власні, залучені та позикові [46, 15]. Власні оборотні активи – це частина власних засобів підприємства, авансованих в оборотні активи для забезпечення безперервного процесу виробництва та реалізації продукції. Позикові – це кредитні кошти. Залучені – це кошти, які не належать підприємству, але постійно знаходяться в його обороті.

Ми поділяємо думку Білик М., яка пропонує класифікувати оборотні активи «за належністю» на власні та запозичені [2]. Разом з тим, більш деталізований підхід до класифікації за характером формування фінансових джерел представлено в роботах Бланка І. Цей автор виділяє три категорії: валові оборотні активи (загальний обсяг активів, сформований за рахунок власного і позикового капіталу), чисті оборотні активи (активи, забезпечені власним і довгостроковим позичковим капіталом) та власні оборотні активи (сформовані за рахунок власного капіталу) [3]. Такий підхід дає можливість детальніше оцінити структуру активів і фінансову стійкість підприємства в умовах ринкової економіки.

Значущість такої класифікаційної ознаки активів пояснюється тим, що в сучасній теорії та практиці управління показником чистих активів має широке застосування і дозволяє оцінити реальну вартість підприємства, виключивши з неї боргові зобов’язання. Від коректної класифікації оборотних активів залежить не тільки порядок їх обліку та аналізу, але й ефективність управління ними.

Ефективна робота підприємства значною мірою залежить від налагодженого механізму обліку та аналізу оборотних активів, який забезпечує контроль за їхнім використанням та своєчасне виявлення ресурсів для оптимізації фінансових результатів. Для досягнення повного та достовірного відображення інформації про оборотні активи необхідно впроваджувати ефективне регулювання як на державному рівні, через нормативні акти й стандарти обліку, так і на рівні самого підприємства, шляхом вдосконалення внутрішніх процедур обліку та звітності.

Таблиця 1.1

Рівні регулювання обліку оборотних активів підприємства

Загальнодержавний рівень	Рівень підприємства
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»	Наказ про облікову політику
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Робочий план рахунків для обліку оборотних активів
НП(С)БО 9 «Запаси»	Наказ про проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей
НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»	Графіки документообігу та інвентаризації
НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»	Порядок організації та реалізації внутрішнього контролю
Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій	
МСБО 1 «Подання фінансової звітності»	
МСБО 2 «Запаси»	
МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»	
МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»	

В сучасній економічній літературі представлено різні підходи до методики аналізу оборотних активів. Відмінності між ними полягають у альтернативності етапів аналізу, методах обчислення аналітичних показників та рівнях деталізації. Проте, незалежно від цих варіацій, усі підходи мають спільну основу, що забезпечує єдиний взаємозв'язок між аналізом, видом і управлінням оборотними активами. Це дозволяє сформувати комплексне виявлення стану та ефективності використання активів, сприяючи прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

1.2. **Значення обліково-аналітичного забезпечення в управлінні оборотними активами підприємства**

Управлінські рішення стосовно формування, структури й ефективності використання оборотних активів базуються на основі облікової інформації, яка формується у процесі ведення бухгалтерського обліку, здійснення комплексного аналізу та контролю.

Як і раніше, найбільшу цінність серед інформаційних ресурсів займає інформація, підготовлена обліковою системою. Можна багато говорити про її ретроспективний характер, проте саме облікові дані є основою подальшого аналізу фінансово-господарського стану підприємства.

Сучасні фахівці не мають однозначної думки стосовно трактування категорії «обліково-аналітичне забезпечення». На думку Плаксієнко В., теорія обліково-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту передбачає розгляд його як цілісної системи взаємопов’язаних облікових і аналітичних способів та інструментів управління фінансами [33]. Таким чином, система обліково-аналітичного забезпечення як єдина, інтегрована система повинна виконувати обслуговуючу функцію щодо потреб управління, яка б відповідала вимогам керівників, власників, акціонерів, інвесторів, представників влади та інших користувачів інформації

Науковець Волощук Л. визначає обліково-аналітичне забезпечення як єдність підсистем обліку, аудиту й аналізу, які взаємодіють через інформаційні потоки в процесі формування і передачі оперативної та якісної обліково-аналітичної інформації для забезпечення обґрунтованості та ефективності прийняття управлінських рішень у системі управління підприємством, а також зовнішніми користувачами [7].

Група авторів на чолі з І.Ф. Баланюком пропонують розглядати обліково-аналітичне забезпечення як комплексну систему формування, збору, аналітико-синтетичної обробки, накопичення та передачі обґрунтованої й релевантної

обліково-аналітичної інформації, сформованої з використанням методів бухгалтерського обліку та економічного аналізу для прийняття управлінських рішень, здатних сприяти сталому розвитку суб'єктів господарювання [1].

Рис 1.3. Структурна модель обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством

Обліково-аналітичне забезпечення управління активами, на нашу думку, містить блок підсистем та елементів організаційно-економічного механізму функціонування підприємницької структури (рис. 1.3).

Традиційні функції обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства і ризик-менеджменту такі:

1) інформаційна функція – надання інформації про рівень економічної безпеки, вплив ключових загроз і ризиків внутрішніх та зовнішніх суб'єктів безпеки;

2) бухгалтерська функція – передбачає реєстрацію всіх фактів господарської діяльності;

3) функція контролю – дає змогу перевіряти первинну інформацію обліку, контролювати ефективність суб'єктів безпеки;

4) аналітична функція – дає змогу проводити ретроспективний, поточний і стратегічний аналіз на основі первинної облікової інформації.

І за етапами, і за напрямами облікового процесу інформація повинна накопичуватися та систематизуватися в різних її носіях. Якість і швидкість накопичення облікової інформації залежать від кількості облікових номенклатур, раціональної структури реєстрів інформації, кваліфікації та відповідальності виконавців облікових функцій.

Поєднання інструментів та прийомів обліку, аналізу і контролю в системі управління ресурсним потенціалом підприємства здійснюється на етапі реалізації політики управління активами, яка базується на потоці облікової інформації. Це формує базис ресурсної і, як наслідок, економічної безпеки підприємства.

На рис. 1.4 представлено системну модель обліково-аналітичного забезпечення активами управління, яка спрямована на інтеграцію ключових етапів процесу управління. Модель демонструє органічний зв'язок між функціями обліку, аналізу, контролю та фінансового менеджменту, що забезпечують узгоджене управління активами підприємства. У ній враховано послідовність кожного етапу, що дозволяє ефективно використовувати інформаційні потоки для підтримки прийняття рішень. Таким чином, модель дозволяє більш комплексно оцінити стан активів і підвищити ефективність їх використання, покращуючи фінансові результати та стійкість

Подібно до будь-якої системи, обліково-аналітичне забезпечення повинно бути організовано раціонально, що означає впорядкування всіх його елементів, їхнє включення у взаємопов’язану систему та постійне вдосконалення для підвищення ефективності.

Рис. 1.4. Модель обліково-аналітичного забезпечення управління оборотними активами

Така організація забезпечує цільність і придатність процесів обліку, аналізу та контролю, створюючи підстави для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. У табл. 1.2 наведено основні етапи та цілі забезпечення забезпечення активами управління, розроблені з клієнтського процесу підходу до побудови облікової системи. Підхід дозволяє оптимізувати облікові процеси, це сприяє більш ефективному використанню активів і досягненню фінансової результативності діяльності підприємства.

Таблиця 1.2

Основні етапи та завдання облікового забезпечення управління активами підприємств у системі їх економічної безпеки

Етап організації облікового процесу	Елементи методу бухгалтерського обліку	Основні завдання та процедури щодо обліку оборотних активів
1	2	3
І. Первинний	Документація; інвентаризація; оцінка; калькуляція	Своєчасне оформлення первинних документів на всі операції, пов'язані з надходженням, зберіганням і витрачанням продукції, товарів, матеріалів та інших запасів; своєчасне та правильне документальне оформлення операцій і забезпечення достовірних даних про всі зміни, що відбуваються у складі поточних біологічних активів; визначення складу та розмежування виробничих витрат незавершеного виробництва за їх економічним змістом, елементами, статтями обліку; своєчасне і правильне документальне оформлення операцій з руху грошових коштів, щоденний контроль за збереженням готівки і цінних паперів у касі підприємства; своєчасне документальне оформлення розрахункових операцій
ІІ. Поточний	Рахунки; подвійний запис	одержання на будь-яку дату точних даних про кількість готової продукції, матеріалів, товарів та інших запасів, які є в коморах, на складах і виробничих підрозділах підприємства; відображення результатів про рух поточних біологічних активів за каналами надходження та вибуття; систематичний контроль за транспортно-заготівельними витратами під час придбання запасів на стороні; виконання операцій з грошовими коштами за розрахунками з покупцями; контроль за дотриманням касової і розрахункової дисципліни; своєчасне і достовірне ведення аналітичного і синтетичного обліку розрахунків та їх відображення у податковому обліку; своєчасне взаємне звіряння розрахунків з дебіторами і кредиторами та недопущення нереальної дебіторської і кредиторської заборгованостей

Продовження табл 1.2

1	2	3
ІІІ. Підсумковий	Баланс; звітність	Надання зовнішнім і внутрішнім користувачам фінансової звітності, повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у складі активів за звітний період

Отже, під обліково-аналітичним сервісом управління активами розуміють систему взаємозв`язку, взаємозумовленості і взаємозалежності мети, принципів, методів та інструментів забезпечення управлінського пер- соналу підприємства релевантною, достовірною і повною інформацією про наявність, рух та використання активів на всіх стадіях їх кругообігу в межах діючого нормативно- правового забезпечення з метою мінімізації ризиків та зміцнення економічної безпеки.

1.3. Нормативно-правове забезпечення обліково-аналітичного процесу щодо оборотних активів підприємства

Оборотні активи є досить складною та важливою економічною категорією. Зокрема, згідно з НП(С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Як економічна категорія оборотні активи – це сукупність економічних ресурсів підприємства, що знаходяться в постійному кругообігу, змінюють свою матеріальну форму впродовж одного операційного циклу (одного року) та в повному обсязі переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції.

Оборотні активи включають у себе комплекс складових (рис. 1.5). Складність та висока дискусійність щодо трактування економічної сутності оборотних активів підприємства потребують більш ґрунтовного та централізованого нормативно-правового регулювання та закріплення в межах відповідного законодавчого поля.

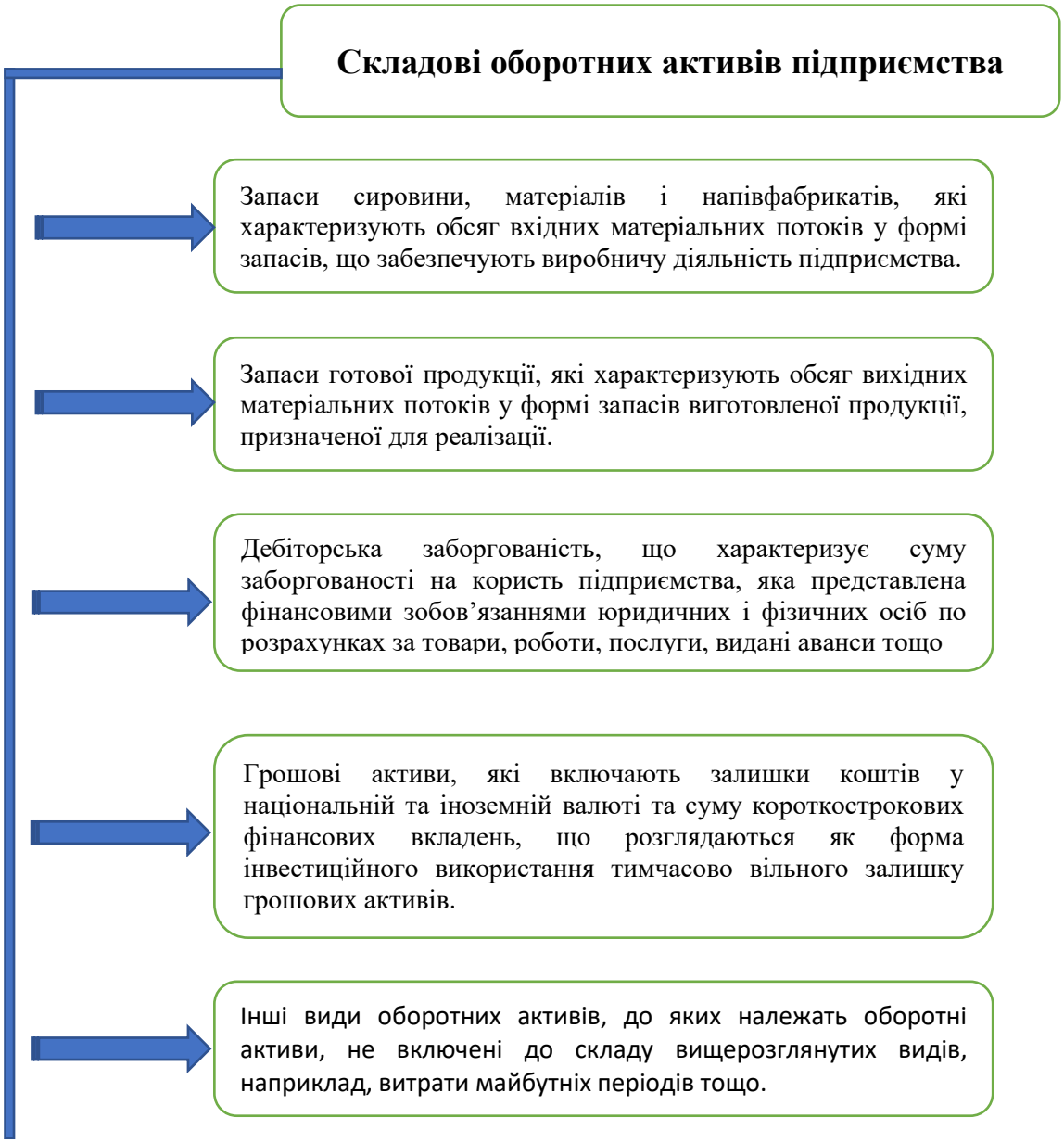

Рис. 1.5. Складові оборотних активів підприємства

Зміст та завдання організації обліково-аналітичного сервісу оборотних активів охоплюють встановлення графіків дії певної підсистеми, визначення складових даних, що надходять та передаються нею, вибір методів й способів збору, обробки й видачі інформації, а також шляхів наукової організації праці облікових працівників. Методичні основи щодо формування в обліково-аналітичному процесі інформації про оборотні активи, а також розкриття такої інформації у фінансовій звітності підприємства регламентуються комплексом нормативних актів, що в сукупності формують відповідну нормативно-

правову базу (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Основні компоненти нормативно-правового забезпечення щодо регулювання обліково-аналітичного процесу оборотних активів підприємства

Назва нормативно-правового документа	Сутність нормативно-правового документу щодо регулювання обліковоаналітичного процесу оборотних активів
НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [31]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності. Це Положення (стандарт) застосовується з урахуванням особливостей оцінки та розкриття інформації щодо дебіторської заборгованості, встановлених іншими положеннями бухгалтерського обліку.
НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.
НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [32]	Визначає методичні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і про одержані в процесі їх біологічних перетворень додаткові біологічні активи й сільськогосподарську продукцію та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності, яке затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р № 73 [36]	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Норми цього Положення (стандарту) варто застосовувати до фінансової звітності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (далі – підприємства) усіх форм власності (крім бюджетних установ) і консолідованої фінансової звітності.
НП(С)БО 9 «Запаси» [30]	Визначає методичні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності. Норми цього Положення (стандарту) застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (далі – підприємства) незалежно від форм власності (крім бюджетних установ).
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, від 23.02.2024 [17]	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб.

Необхідно зауважити, що в нашій країні базовим документом, що

визначає порядок забезпечення та регламентує формування обліковоаналітичного процесу на підприємстві, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», тому він є пріоритетним у дослідженні нормативно-правової бази обліку оборотних активів.

Важливо, що визначальний вплив на забезпечення обліково-аналітичного процесу в Україні здійснює комплекс відповідних нормативно-правових документів, які систематизуються у вигляді п’яти основних рівнів:

1. Конституція України, Кодекси законів і Закони України.

2. Укази й розпорядження Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України.

3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові документи щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності, які затверджуються Міністерством фінансів України.

4. Нормативно-правові акти (інструкції, положення, вказівки) та методичні рекомендації Міністерства фінансів та інших органів, що розробляються і затверджуються на основі Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

5. Рішення (накази, розпорядження) щодо організації і ведення бухгалтерського обліку безпосередньо на рівні підприємства.

За результатами систематизації та узагальнення отриманих результатів досліджень можна зробити висновок, що основою нормативно-правової бази, яка здійснює регламентування порядку організації обліково-аналітичного процесу оборотних активів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та відповідний комплекс Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (табл. 1.3).

Суттєве значення має також регулююча документація, що розробляється безпосередньо на рівні підприємства, оскільки вона регламентує специфіку обліково-аналітичного процесу відповідно до особливостей діяльності кожного окремого господарюючого суб’єкта. Така документація є досить важливою у формуванні обліково-аналітичного сервісу активів підприємства,

оскільки її розробка потребує врахування вимог законодавчих актів вищого рівня та виявлення і правильного відображення специфічних аспектів обліково-аналітичної діяльності на рівні даного суб'єкта господарювання.

Висновки до розділу 1

В останні роки питання обліково-аналітичного забезпечення управління всіма аспектами діяльності сільськогосподарських підприємств набули особливої актуальності. Проте дослідження обліково-аналітичного забезпечення проводяться на рівні управління операційної діяльності, залишаючи питання інтеграції його на рівні стратегічного управління недостатньо вивченим. Проблема створення уніфікованого, сучасного та інтегрованого обліково-аналітичного простору для сільськогосподарських підприємств залишається відкритою та вимагає додаткового дослідження.

Обліково-аналітичне забезпечення виступає організаційним механізмом, що формує інформацію для різних рівнів управління, забезпечуючи керівників необхідними даними для прийняття обґрунтованих рішень. Одним із пріоритетних напрямів розвитку є орієнтація обліково-аналітичної системи на сервісний підхід, що надає додаткові можливості для ефективного обслуговування інформаційних потреб. Ми поділяємо думку багатьох науковців про те, що обліково-аналітичний сервіс у системі управління здатний створити умови для більш якісного задоволення інформаційних потреб менеджменту, покращення управлінських рішень та забезпечення їхньої гнучкості в умовах зміни стратегічного курсу розвитку.

Розробка сучасної системи обліково-аналітичного сервісу надає можливість менеджменту отримувати прибуткову та повну інформацію для оцінки поточного стану підприємства та прогнозування можливих ситуацій. Це також дозволити вибрати серед альтернативних управлінських рішень на основі якісного інформаційного забезпечення. Поняття обліково-аналітичного сервісу є більш широким, ніж обліково-аналітичне забезпечення управління, охоплює підсистеми обліку, економічного аналізу та внутрішнього контролю.

Завдяки обробці інформаційних потоків, з використанням персоналу та технічних засобів, обліково-аналітичний сервіс формує інформаційний продукт, що здатен більш повно і системно задовольняти інформаційні потреби менеджменту.

Ефективна організація обліково-аналітичного сервісу сприятиме вирішенню низки ключових завдань для менеджменту, зокрема:

- підвищення швидкості прийняття управлінських рішень за допомогою скороченого інтервалу між отриманою обліковою інформацією та її використанням у процесі ухвалення рішень;
- змінення повторення інформаційних потоків на різних рівнях управління, що підвищує ефективність обробки даних;
- забезпечення узгодженості та цільності інформації шляхом її систематизованого видання в необхідному та достатньому обсязі;
- проведення всебічного аналізу фінансово-господарської діяльності із врахуванням факторних досліджень, включаючи зміни в оборотних активах.

Ключовими завданнями обліково-аналітичного сервісу в управлінні оборотними активами є аналіз та обґрунтування потреб у різних видах цих активів, оцінка ризиків, пов’язаних із вибором джерел їх фінансування, а також визначення впливу різних факторів на ефективність їх використання. До завдань належить також обґрунтування резервів для підвищення ефективності та формування інформаційної бази для прийняття управлінських рішень у процесі управління оборотними активами.

Таким чином, одним із важливих напрямків оптимізації інформаційних ресурсів для управління сільськогосподарськими підприємствами є обліково-аналітичний сервіс, який формує релевантні дані для стратегічного управління. Це універсальний інформаційний інструмент, який служить основою для розробки обґрунтованих стратегічних рішень. Дослідження принципів організації обліково-аналітичного сервісу в управлінні оборотними активами має значну наукову і практичну цінність.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПП «Агроекологія»

ПП «Агроекологія» розташоване на землях Миргородського та Полтавського районів Полтавської області. Господарювання ведеться на площі 8 тис. га. Це – найбільше в Україні підприємство, яке працює виключно за технологіями органічного землеробства. Понад три десятиліття тому тут повністю відмовилися від застосування гербіцидів, пестицидів, мінеральних добрив, що дозволяє отримувати високоякісну екологічно чисту продукцію.

ПП «Агроекологія» сертифіковане як виробник органічної продукції рослинництва, відповідно до стандарту, рівнозначному Постановам Ради (ЄС).834/2007 та 889/2008.

Підприємство має розвинуте рослинництво і високопродуктивне молочне стадо. На полях «Агроекології» отримують високі урожаї озимої пшениці, гречки, вівса, ячменю, соняшнику, кукурудзи, із зерна яких виробляють крупи та борошно. Тваринництво повністю забезпечене екологічно чистими кормами власного виробництва. Підприємство сертифіковане як виробник молока для дитячого харчування, а також атестоване як племінний завод з розведення української червоно-рябої молочної породи ВРХ.

Підприємство продовжує удосконалювати унікальні технології органічного землеробства, тут налагоджено співпрацю з вітчизняними науковцями, досвід господарювання вивчають учені й практики з зарубіжжя. Ряд розроблених у господарстві ноу-хау захищено патентами. ПП «Агроекологія» є асоційованим членом Національної академії аграрних наук України.

Земля значною мірою впливає на темпи розвитку та ефективність сільськогосподарського виробництва. У сільському господарстві вона є основним засобом виробництва, без якого неможливий процес вирощування

рослин і тварин. Земля виконує функції як предмета, так і засобу праці, тому її вважають ключовим ресурсом у виробничому процесі. В економічному контексті сільського господарства замість терміна «земля» частіше використовується «земельні угіддя», оскільки кожна ділянка має свої унікальні властивості.

Земельні угіддя поділяються на сільськогосподарські та несільськогосподарські, причому сільськогосподарські угіддя – це ділянки, що регулярно використовуються для виробництва певних видів сільськогосподарської продукції. До них належать рілля, багаторічні насадження, сіножаті та пасовища, які різняться своїм складом і призначенням. Кожен тип угідь має свою специфіку обробки та впливає на продуктивність сільськогосподарського підприємства.

Оскільки земля є невідновлюваним ресурсом, її раціональне використання та збереження родючості є ключовими завданнями аграрної економіки. Важливим аспектом також є вдосконалення методів обробки земель та збереження екологічної стійкості. Ефективне управління земельними ресурсами забезпечує стабільне підвищення врожайності, зниження витрат і збільшення прибутковості сільськогосподарського виробництва, що є необхідним для сталого розвитку аграрного сектора.

Проаналізуємо склад і структуру земельних і сільськогосподарських угідь в ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1

Склад і структура сільськогосподарських угідь ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

Види угідь	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відношення 2023 р. до 2021 р., %
	площа, га	у % до с.-г. угідь	площа, га	у % до с.-г. угідь	площа, га	у % до с.-г. угідь	
Всього с.-г. угідь	7634	100,00	7545	100,00	7582	100,00	99,32
із них: рілля	6927	90,74	6864	90,97	6865	90,54	99,10
сінокоси	302	3,96	270	3,66	312	4,12	103,31
пасовища	405	5,31	405	5,37	405	5,34	100,00

Проаналізувавши склад і структуру сільськогосподарських угідь ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки можна виділити такі ключові тенденції:

- у 2021 році площа угідь становила 7634 га, проте в 2022 році вона зменшилася до 7545 га, а в 2023 році трохи зросла до 7582 га. Це свідчить про незначне коливання загальної площі угідь за ці роки, причому порівняно з 2021 роком площа в 2023 році зменшилася на 0,68%. Це незначне зменшення може бути пов’язане з оптимізацією або перепланування земельних ділянок;
- рілля, як головний ресурс для сільськогосподарського виробництва, займає більшу частину угідь, але її площа зменшилася з 6927 га у 2021 році до 6865 га у 2023 році, що складає 99,10% від рівня 2021 року. Це свідчить про певне скорочення площ ріллі, ймовірно, на користь збільшення інших видів угідь, таких як сінокоси, або через інші стратегічні зміни;
- площі сінокосів демонструють збільшення з 302 га у 2021 році до 312 га у 2023 році, що становить приріст на 3,31%. Це може свідчити про зростання потреби у виробництві кормів, ймовірно, для підтримки тваринництва. Розширення площ сінокосів є позитивним фактором для забезпечення кормової бази, оскільки підприємство займається розведенням худоби;
- площі пасовищ залишилися стабільними протягом трьох років на рівні 405 га, що становить близько 5,3% від загальних угідь. Стабільність у використанні пасовищ вказує на збалансований підхід у використанні земель для випасу та забезпечення кормами.

Загалом, основна увага ідприємства сфокусована на ріллі, яка займає понад 90% площ, хоча незначне збільшення сінокосів вказує на поступову диверсифікацію ресурсів для підтримки тваринництва. Такі зміни свідчать про адаптацію до потреб підприємства, враховуючи важливість забезпечення як рослинництва, так і тваринництва.

Одним із важливих показників виробництва у сільському господарстві є рівень забезпеченості основними ресурсами, в т.ч. землею.

Таблиця 2.2

Землезабезпеченість ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

Рік	Площа, га		Середньооблікова чисельність працівників, осіб	Припадає на 1 працівника, га	
	сільськогосподарські угіддя	рілля		сільськогосподарські угіддя	рілля
2021	7634	6927	276	27,66	25,10
2022	7545	6864	264	28,58	26,00
2023	7582	6865	266	28,50	25,81

Аналіз даних щодо площі сільськогосподарських угідь, ріллі та землезабезпеченості працівників ПП «Агроекологія» за 2021–2023 роки дозволяє зробити кілька важливих висновків про ефективність використання земельних та трудових ресурсів підприємства.

По-перше, спостерігається стабільність у площах сільськогосподарських угідь та ріллі, що свідчить про зважений підхід до використання земельних ресурсів, незважаючи на незначні коливання площ. Рілля постійно займала близько 90% усіх угідь, що вказує на її пріоритетне значення для виробничих потреб підприємства.

По-друге, середньорічна чисельність працівників зазнала невеликого скорочення, що супроводжувалося збільшенням площі сільськогосподарських угідь та ріллі на одного працівника у 2022 році. Це свідчить про оптимізацію трудових ресурсів, яка дозволила підвищити індивідуальну продуктивність, ймовірно, через впровадження ефективніших методів роботи чи автоматизацію процесів.

У підсумку, підприємство демонструє ефективне управління як земельними, так і трудовими ресурсами, забезпечуючи стабільність виробничих площ та одночасно підвищуючи продуктивність праці. Така стабільність і оптимізація ресурсів є важливими для стійкого розвитку та підвищення економічної ефективності діяльності ПП «Агроекологія».

Основою збільшення виробництва сільськогосподарської продукції та підвищення добробуту населення є раціональне використання трудових

ресурсів господарства, які становлять основну складову продуктивних сил у сільському господарстві. Від рівня підготовки, мотивації та ефективного розподілу праці залежить інтенсивність використання технічних засобів, дотримання технологій виробництва та якість кінцевої продукції. Крім того, ефективне залучення трудових ресурсів сприяє зниженню виробничих витрат, підвищенню врожайності та продуктивності праці, що в кінцевому підсумку підсилює економічний потенціал підприємства та забезпечує соціально-економічну стабільність у сільській місцевості.

Забезпеченість ПП «Агроекологія» трудовими ресурсами представлено в табл. 1.3.

Таблиця 2.3

Динаміка наявності та використання трудових ресурсів в ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відношення 2023 року до 2021 року, %
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	276	264	266	96,38
в т. ч. в рослинництві	116	111	112	96,55
в тваринництві	160	153	154	96,25
Відпрацьовано людино-годин всього, тис. год.	404	392	459	113,61
в т. ч. в рослинництві	102	89	140	137,25
в тваринництві	302	303	319	105,63
Відпрацьовано 1 працівником за рік, всього год.	1464	1485	1726	117,90
в т. ч. в рослинництві	875	797	1250	142,86
в тваринництві	1890	1980	2072	83,16
Коефіцієнт використання трудових ресурсів	0,73	0,75	0,83	–

За період 2021 – 2023 років ПП «Агроекологія» продемонструвало оптимізацію трудових ресурсів, що відобразилося у зміні чисельності працівників та підвищенні продуктивності їхньої праці. Хоча середньорічна

чисельність співробітників знизилася з 276 до 266 осіб, зменшення відбулося пропорційно в обох основних напрямах діяльності – рослинництві та тваринництві. Це свідчить про ефективну реструктуризацію кадрів та адаптацію до змін у виробничому процесі.

Водночас, загальна кількість відпрацьованих людино-годин зросла на 13,61%, досягнувши 459 тис. годин у 2023 році. Особливо значне зростання відбулося в рослинництві – на 37,25%, що, ймовірно, пов’язано із зростанням потреб у ручній праці чи зміною методів обробки рослинної продукції. Тваринництво теж демонструє зростання відпрацьованих годин на 5,63%, що може свідчити про стабільний рівень зайнятості у цій галузі, де необхідна безперервна робота для догляду за тваринами.

Окремої уваги заслуговує збільшення кількості годин, відпрацьованих одним працівником: у середньому, цей показник зріс на 17,9%, що свідчить про покращення ефективності праці та, можливо, про більш оптимізоване розподілення завдань. У рослинництві цей показник зріс на 42,86%, а в тваринництві – на 9,6%. Таке збільшення продуктивності може вказувати на впровадження нових технологій або зміну організації праці, що дозволило підвищити інтенсивність роботи.

Коефіцієнт використання трудових ресурсів збільшився з 0,73 до 0,83, що свідчить про загальне покращення ефективності використання наявних трудових ресурсів. Це означає, що підприємство змогло знайти шляхи для кращого розподілу робочого часу, зберігаючи продуктивність навіть при зниженні чисельності кадрів. Такий підхід сприяє стійкості та конкурентоспроможності підприємства у сучасних умовах.

Таким чином, підприємство «Агроекологія» продемонструвало ефективну стратегію використання трудових ресурсів, орієнтовану на оптимізацію чисельності персоналу і підвищення інтенсивності праці. Це підвищення продуктивності й раціональне використання робочого часу є важливими показниками ефективності, які можуть позитивно вплинути на

загальну результативність діяльності підприємства у довгостроковій перспективі.

В умовах ринкової економіки питання підвищення економічної ефективності використання основних і оборотних засобів стає особливо актуальним. Аграрним підприємствам важливо розуміти собівартість виробництва валового продукту та кількість основних засобів, задіяних у його створенні. Ця інформація дозволяє не лише ефективно контролювати витрати, але й приймати обґрунтовані управлінські рішення для оптимізації ресурсів, що підвищує продуктивність та забезпечує підприємству стабільні позиції на ринку.

Таблиця 2.4

Забезпеченість основними засобами та ефективність їх використання в ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відношення 2023р. до 2021р., %
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	139286	157295	163659	117,50
Площа сільськогосподарських угідь, га	7634	7545	7582	99,32
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	276	264	266	96,38
Вартість валової продукції в постійних цінах 2021 року, млн. грн.	265,8	249,7	245,7	92,45
Капіталоозброєність, тис. грн.	963,0	945,9	923,8	95,92
Капіталозабезпеченість, тис. грн.	34,82	33,10	32,41	93,08
Капіталовіддача, тис. грн.	1,91	1,59	1,50	78,68
Капіталомісткість, тис. грн.	0,52	0,63	0,67	127,10

Проаналізувавши дані табл. 2.4, можна зробити висновок, що за останні три роки середньорічна вартість основних засобів зросла на 17,5%, що свідчить про збільшення інвестицій у матеріально-технічну базу підприємства. Однак чисельність працівників зменшилася на 3,62%, що може вказувати на оптимізацію кадрових ресурсів або автоматизацію деяких процесів.

На фоні зростання вартості основних засобів знизилися показники капіталоозброєності та капіталозабезпеченості: на 4,08% і 6,92% відповідно. Це може бути результатом скорочення чисельності працівників без аналогічного приросту основних засобів. Водночас обсяги валової продукції у постійних цінах скоротилися на 7,55%, що свідчить про зниження загальної виробничої продуктивності.

Крім того, капіталовіддача знизилась на 21,32%, що означає зниження ефективності використання капіталу. Натомість капіталомісткість зросла на 27,1%, вказуючи на збільшену залежність від вкладеного капіталу для підтримки виробництва.

Загалом спостерігається збільшення інвестицій у засоби виробництва при скороченні чисельності працівників, однак ефективність використання капіталу знизилася. Це може свідчити про необхідність підвищення продуктивності праці або перегляду підходів до використання капіталовкладень для досягнення більшої рентабельності підприємства.

Успішна реалізація стратегії розвитку підприємства вимагає не тільки досягнення результативних показників, але й забезпечення високої ефективності господарської діяльності. Для того, щоб підприємство могло успішно функціонувати в довгостроковій перспективі, залишатися конкурентоспроможним, адаптуватися до змін зовнішнього середовища, виживати на ринку та досягати своїх стратегічних цілей, його діяльність має бути як результативною, так і ефективною. Це означає, що поряд із досягненням запланованих результатів важливо раціонально використовувати ресурси, мінімізувати витрати, підвищувати продуктивність і впроваджувати інноваційні рішення, які сприятимуть оптимізації процесів.

Ефективна діяльність передбачає не лише досягнення короткострокових цілей, але й забезпечення сталого розвитку, формування позитивного іміджу компанії, залучення інвестицій, а також зміцнення довіри серед партнерів і клієнтів. Крім того, для підтримання ефективності важливо інвестувати в розвиток персоналу, вдосконалювати систему управління та контролю,

забезпечувати гнучкість і адаптивність бізнес-процесів. Лише збалансоване поєднання результативності та ефективності дозволяє підприємству закріпити свої позиції на ринку, розширюватися та успішно реалізовувати свою місію і стратегічне бачення.

Таблиця 2.5

Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва в ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відношення 2023р. до 2021р., %
Площа сільськогосподарських угідь, га	7634	7545	7582	99,32
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	276	264	266	96,38
Вартість валової продукції в постійних цінах 2021 року, млн. грн.	265,8	249,7	245,7	92,45
на 1 га с.-г. угідь, грн.	276	264	266	96,38
на 1 середньорічного працівника, тис. грн.	34,82	33,10	32,41	93,08
Прибуток (збиток), тис. грн.:	53063	21118	26155	49,29
на 1 га с.-г. угідь, грн.	6,95	2,80	3,45	49,63
на 1 середньорічного працівника, тис. грн.	27,66	28,58	28,50	103,05
Рівень рентабельності (збитковості), %	49,59	14,00	19,05	–

Аналіз економічної ефективності сільськогосподарського виробництва в ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки показує певні негативні тенденції. Прибуток підприємства за три роки скоротився на 50,71%, а рівень рентабельності знизився з 49,59% у 2021 році до 19,05% у 2023 році, що вказує на суттєве падіння фінансової віддачі. Збільшення прибутку на одного працівника на 3,05% свідчить про підвищення індивідуальної продуктивності, але це не компенсує загальне зниження прибутковості.

Таким чином, підприємство зіткнулося із зниженням фінансової ефективності та рентабельності. Для покращення економічної ефективності необхідно збільшувати обсяги виробництва, оптимізувати витрати та підвищувати ефективність використання ресурсів.

2.2. Особливості обліку запасів та дебіторської заборгованості

Оборотні активи є однією з ключових складових майна підприємства, що є загальновідомим фактом. Тому у процесі створення системи бухгалтерського обліку важливо забезпечити формування повної та достовірної інформації про наявність, рух і використання цих активів. Водночас в умовах ринкової економіки та зміни в економічному секторі вимагають впровадження нових підходів до методики і організації обліку оборотних активів.

Своєчасне та правильне оформлення господарських операцій з надходження та руху оборотних активів первинними документами є важливою умовою організації їх обліку.

Одним із ключових заходів для забезпечення збереженості запасів є належна організація складського та бухгалтерського обліку. На досліджуваному підприємстві відпуск запасів у виробництво здійснюється за допомогою лімітно-забірних карток, вимог та накладних. Документи на видачу матеріалів зі складу можна класифікувати як разові, накопичувальні та лімітно-нормативні. Варто зазначити, що в економічній літературі існують різні погляди на перспективи використання лімітно-забірних карток. Зокрема, дискусійною є пропозиція деяких вчених щодо запровадження квартальних і річних лімітно-забірних карток із зазначенням причин виконаних коригувань ліміту.

Згідно з чинними нормативними документами, підприємства можуть обирати один із трьох методів обліку запасів: оперативно-бухгалтерський (сальдовий) метод; паралельний метод, що реалізується одночасно на складі і в бухгалтерії; облік запасів, який ведуть матеріально відповідальні особи.

Інфляційні процеси спричиняють значну різницю між балансовою та ринковою вартістю об’єктів обліку, що ускладнює ефективне управління на основі облікових даних. Відповідно до принципів обачності та історичної собівартості, змінився порядок переоцінки запасів: дооцінці підлягають лише раніше уцінені запаси, при цьому їх облікова вартість не може перевищувати

історичну собівартість. Відповідно до Плану рахунків, втрати від знецінення запасів відображаються на субрахунку 946 «Втрати від знецінення запасів». Якщо чітко дотримуватися вимог НП(С)БО 9 «Запаси», то послідовна уцінка і наступна дооцінка запасів має бути відображена в обліку, як наведено в табл. 2.6.

Основні господарські операції та кореспонденції рахунків, що відображають процеси надходження та витрат виробничих запасів, представлені в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Кореспонденція рахунків з обліку руху виробничих запасів

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	2	3
1. Надходження виробничих запасів від постачальника (з оплатою після одержання)		
1. Отримано виробничі запаси від постачальника	20	631
2. Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	631
3. Проведено оплату постачальнику	631	311
2. Придбання виробничих запасів підзвітною особою		
1. Видано з каси гроші підзвітній особі	372	301
2. Оприбутковано запаси, які придбані підзвітною особою	20	372
3. Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	372
3. Безкоштовне одержання виробничих запасів для виробничих цілей		
1. Оприбутковано запаси, що надійшли безоплатно	29	781
4. Надходження виробничих запасів як внеску до зареєстрованого капіталу		
1. Отримано запаси як внесок до зареєстрованого капіталу	20	46
2. Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	46
5. Списання виробничих запасів іншого використання на підприємстві		
1. Відпущено запаси зі складу на виготовлення продукції	23	20
2. Списано запаси для:		
- загальновиробничих потреб	91	20
- адміністративних потреб	92	20
- потреб, пов’язаних зі збутом продукції	93	20
- для капітального будівництва або поліпшення. модернізації, модифікації основних засобів	15	20
3. Списано різницю між балансовою та справедливою вартістю виробничих запасів, обміняних на подібні активи	946	20
4. Списано суму зниження ціни виробничих запасів до чистої вартості реалізації	946	20
5. Виявлені нестачі і втрати від псування запасів в результаті інвентаризації	947	20
6. Продаж виробничих запасів (з оплатою після передачі запасів)		
1. Відображено дохід від реалізації запасів	361	712
2. Відображено суму податкового зобов’язання з ПДВ	712	641
3. Списана собівартість реалізованих запасів	943	20

Продовження табл. 2.6

1	2	3
7. Списання виробничих запасів у результатів безоплатної передачі		
1. Передано безплатно запаси	949	20
2. Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ	949	641

Рахунок 21 «Поточні біологічні активи» використовується для ведення обліку та узагальнення даних про наявність і рух поточних біологічних активів. До них належать тварини, які знаходяться на вирощуванні та відгодівлі, птиця, хутрові звірі, кролі, бджолині сім'ї, а також вибракована худоба, реалізована без постановки на відгодівлю, і тварини, прийняті від населення для продажу. Крім того, до поточних біологічних активів відносяться рослини, такі як зернові, технічні, овочеві культури, що оцінюються за справедливою вартістю.

За дебетом рахунка 21 «Поточні біологічні активи» господарства відображають надходження цих активів у результаті:

- біологічних перетворень – таких, як народження молодняка продуктивної та робочої худоби, збільшення живої маси молодняка та тварин на відгодівлі, а також оприбуткування за справедливою вартістю посівів зернових, технічних, овочевих та інших культур;
- вибракування продуктивної та робочої худоби з основного стада;
- надходження як внесок до статутного капіталу від засновника підприємства;
- безоплатного отримання біологічних активів;
- оприбуткування поточних біологічних активів, які раніше не обліковувалися на балансі;
- переоцінки на дату балансу для відображення справедливої вартості.

За кредитом рахунка 21 «Поточні біологічні активи» відображаються вибуття поточних біологічних активів внаслідок:

- списання з балансу поточних біологічних активів рослинництва на початку збору врожаю з віднесенням їхньої вартості до виробничих витрат;

- реалізації поточних біологічних активів, включно з активами, що класифікуються як додаткові біологічні активи;
- переведення поточних біологічних активів у довгострокові біологічні активи;
- виявлення нестачі та втрати поточних біологічних активів під час інвентаризації;
- передачі активів на переробку;
- безоплатної передача біологічних активів іншим сторонам.

ПП «Агроекологія» самостійно обирає відповідну систему облікових регістрів, а також порядок і методи реєстрації та узагальнення інформації, дотримуючись основних принципів бухгалтерського обліку. При цьому підприємство враховує особливості своєї діяльності та специфіку обробки облікових даних, обираючи відповідну форму бухгалтерського обліку.

Порядок оцінки і обліку товарно-матеріальних цінностей регулюється Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Визначення запасів наведено в п. 4 НП(С)БО 9 (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Визначення запасів відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси»

Для узагальнення даних про наявність і рух виробничих запасів підприємства в чинному плані рахунків передбачено рахунок 20 «Виробничі запаси» (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Характеристика рахунку 20 «Виробничі запаси»

Аналіз якості форми бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, запропонованої вітчизняною нормативною базою та наведеної на рис. 2.3, показує, що інформація про господарські операції, яка міститься у рекомендованих регістрах аналітичного обліку, є недостатньою для складання фінансової звітності. Це обумовлено необхідністю додаткових вибірок певної частини інформації з первинних документів.

Рекомендовані облікові регістри створені виключно для підготовки фінансової звітності. Дані про господарські операції підприємства, які містяться в цих облікових регістрах за звітний період (місяць, квартал, рік), використовуються саме для формування фінансової звітності

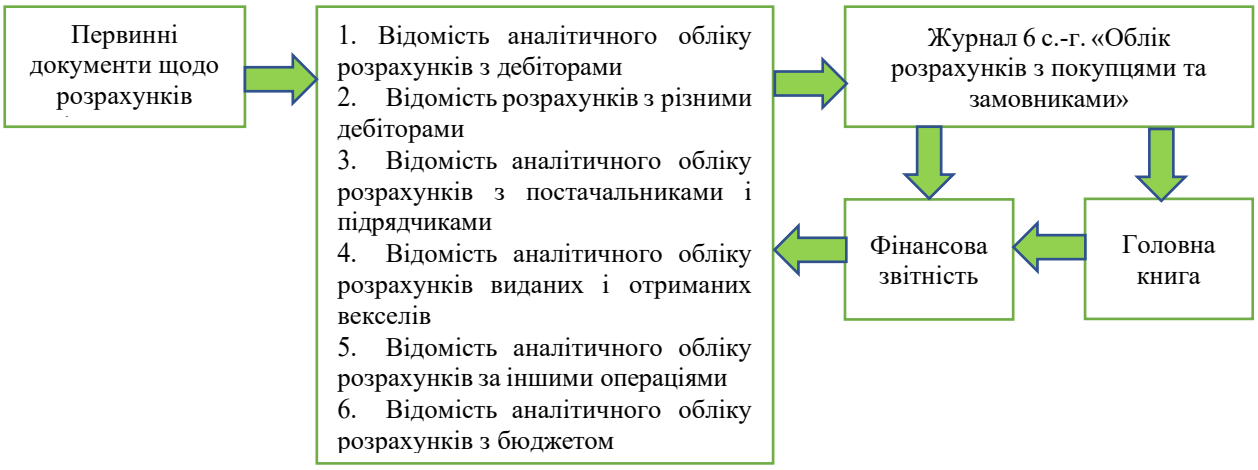

Рис. 2.3 Регістри бухгалтерського обліку по дебіторській заборгованості

Проте фінансова звітність не здатна повністю задовольнити потреби всіх користувачів бухгалтерської інформації щодо стану дебіторської заборгованості, що призводить до недостатньої ефективності у реалізації політики регулювання фінансово-господарського стану підприємства. Для досягнення цієї мети підприємству надано право самостійно розробляти систему та форму внутрішнього обліку та звітності. Результати проведеного дослідження показали низьку якість управлінської та бухгалтерської інформації, доступної користувачам, що пов'язано з відсутністю єдиної оптимізованої системи обліку дебіторської заборгованості, яка б дозволяла оперативно складати бухгалтерську звітність.

З огляду на вищезазначене, слід провести оптимізацію дебіторської заборгованості. Яка включає розробку системи облікових регістрів, рекомендованих вітчизняною нормативною базою, а також вдосконалення порядку й методів реєстрації та узагальнення інформації про оборотні активи (зокрема, дебіторську заборгованість) підприємства.

Резерв сумнівних боргів є одним з основних елементів бухгалтерського обліку, призначеним для обліку поточної дебіторської заборгованості за реалізовані товари, виконані роботи та надані послуги. Підставою для його формування служать результати інвентаризації дебіторської заборгованості підприємства. Облікова політика компанії повинна регламентувати порядок і

періодичність таких планових інвентаризацій. Резерв сумнівних боргів може бути створений за таких умов:

- у бухгалтерському обліку виявлено та відображено вартість неоплачених товарів;
- підприємство подало позов до суду для стягнення заборгованості;
- спеціальна комісія, до складу якої входять керівники юридичної, бухгалтерської та збутової служб, надала обґрунтований висновок щодо необхідності створення резерву, і цей висновок затверджено керівником підприємства.

Одночасно з визнанням дебіторської заборгованості проводиться її класифікація за визначеними критеріями (рис. 2.4.).

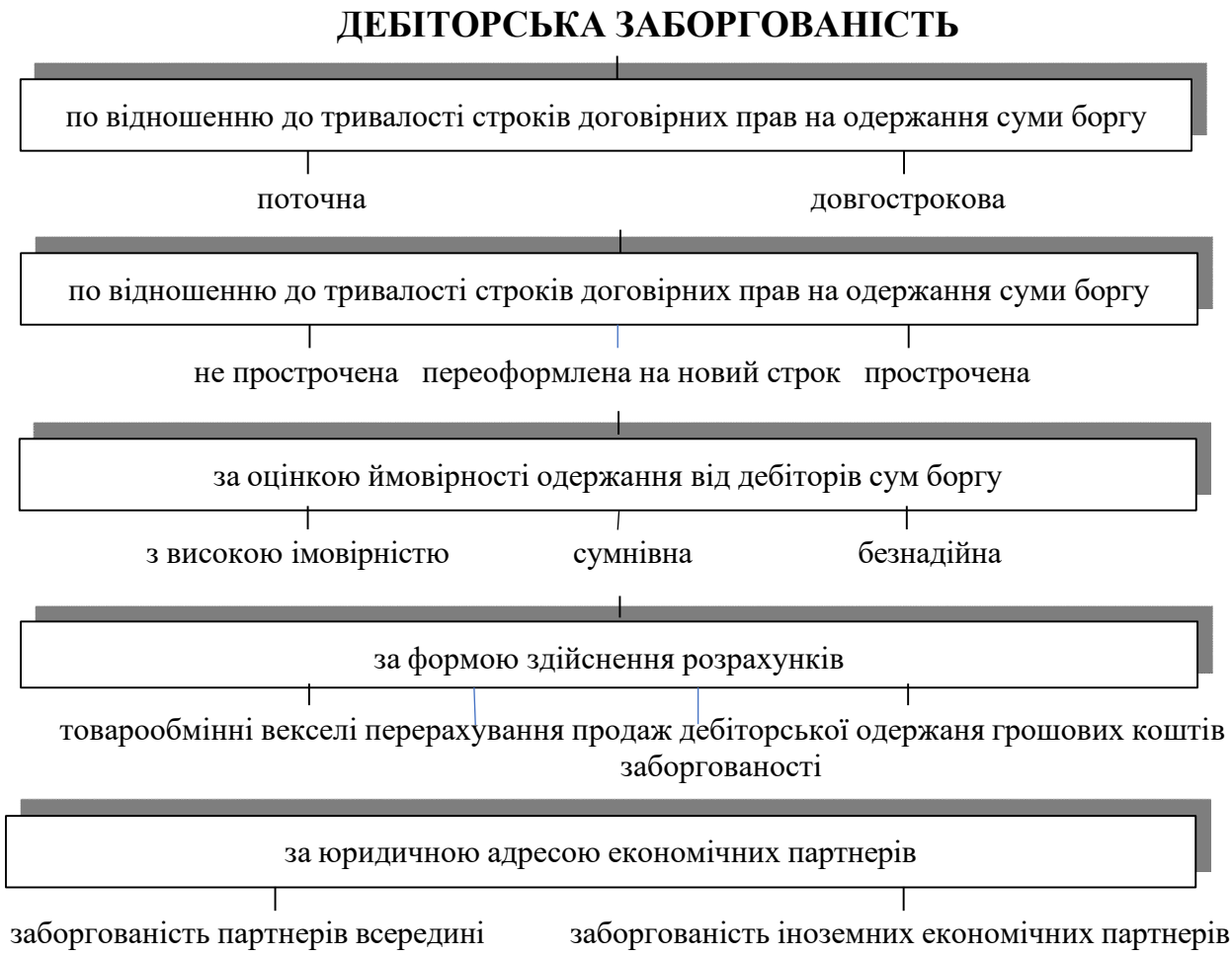

Рис. 2.6. Класифікація дебіторської заборгованості

Наразі існуюча форма бухгалтерського обліку поточної дебіторської заборгованості та наявні облікові реєстри не можуть отримати вичерпну

інформацію для прийняття прийнятих управлінських рішень. Вони не забезпечують належний рівень деталізації й оперативності, що ускладнює ефективне відстеження динаміки дебіторської заборгованості, оцінку платоспроможності контрагентів та прийняття заходів щодо її погашення. У зв'язку з цим дослідження й усунення наявних проблем може значно покращити організацію обліку, а також методику аналізу розрахунків із дебіторами. Це допомагає керівництву підприємства мати доступ до більш релевантних даних, які будуть повністю відображати фінансовий стан дебіторів, сприяючи прийняттю обґрунтованих стратегічних та оперативних рішень.

2.3 Особливості обліку фінансових оборотних активів підприємства

Залежно від форми грошей, у якій здійснюється грошовий обіг, його поділяють на готівковий та безготівковий. Механізм руху грошей не залежить від суті економічної операції, що стоїть за платежем. У контексті руху коштів важливим є форма, в якій відбувається платіж, а також можливість зміни цієї форми в процесі платежу. Таким чином, розрахунки поділяються на готівкові, безготівкові, а також на ті, де відбувається зміна форми (наприклад, внесення коштів на банківський рахунок або зняття з нього). Хоча зміна форми не є окремою частиною грошового обігу, вона забезпечує взаємозв’язок між готівковим та безготівковим обігом. Для безготівкових платежів визначаються конкретні платники та отримувачі, тоді як у готівковій формі виступають лише платники або лише одержувачі.

Особливості обліку безготівкових розрахунків залежать від таких характеристик господарської операції:

1. форма платіжного інструменту;
2. наявність фактичного руху коштів під час безготівкових розрахунків;
3. необхідність акцепту платника;

4. результат розрахунків – завершення операції або виникнення дебіторської чи кредиторської заборгованості;

5. валюта та місцезнаходження контрагента.

З погляду особливостей методики бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків усі платіжні інструменти можна класифікувати на такі групи:

- платіжні інструкції та чеки;
- акредитиви;
- векселі;
- інкасові доручення;
- пластикові картки.

Основною умовою для відображення безготівкових розрахунків, що передбачають рух грошових коштів, є не лише використання відповідного платіжного інструмента підприємством, а й підтвердження банком фактичного списання коштів з рахунку, яке фіксується в облікових регістрах.

Дослідження показують, що на багатьох підприємствах основну частину платіжних операцій складають безготівкові розрахунки із використанням платіжних інструментів першої групи. За допомогою цих інструментів підприємство може розпоряджатися коштами на поточних банківських рахунках. Особливістю методики обліку безготівкових розрахунків із застосуванням платіжних інструкцій та чеків є те, що залишок на рахунках обліку коштів завжди матиме дебетове значення.

При використанні чеків підприємство переводить певну суму коштів на спеціальний аналітичний банківський рахунок для гарантування оплати за чеком. Відповідно, у бухгалтерському обліку необхідно створити аналітичний субрахунок до рахунка 31 «Рахунки в банках» для обліку «заброньованих коштів». Така форма розрахунків не набула широкого застосування в Україні (на відміну від міжнародної практики), оскільки вона вимагає відволікання частини грошових коштів з обігу та страждає через недостатню систему захисту.

Якщо в угоді між контрагентами передбачено відповідну умову,

підприємства можуть здійснювати розрахунки за допомогою акредитива. У цьому випадку в обслуговуючому банку (банку-емітенті) відкривається аналітичний рахунок «Розрахунки акредитивами», з якого здійснюються платежі на користь бенефіціара. Одночасно в бухгалтерському обліку підприємства заброньовані кошти відображаються на дебеті окремого аналітичного субрахунка третього порядку до рахунка 31 «Рахунки в банках» (залежно від валюти використовується субрахунок 3 або 4) у кореспонденції з кредитом рахунка, що показує джерело формування акредитива. Якщо акредитив формується за рахунок власних коштів підприємства, використовується рахунок 31 «Рахунки в банках» (1-й або 2-й субрахунок); якщо ж використовуються кредитні кошти, це відображається на рахунку 50 «Довгострокові позики» або 60 «Короткострокові позики».

Таблиця 2.7

Розкриття інформації про грошові кошти в облікових регістрах та фінансовій звітності

Шифр та назва рахунку	Регістри обліку	Номер рядку в Балансі (Звіті про фінансовий стан) (ф. № 1)	Номер рядку в Примітках до річної фінансової звітності (ф. № 5)	Номер рядку в Звіті про рух грошових коштів (ф. № 3)
30 «Каса»	Журнал-ордер № 1 с.-г. Відомість № 1.1 с.-г.	1165	640	3415
31 «Рахунки в банках»	Журнал-ордер № 1 с.-г. Відомість № 1.2 с.-г.	1165	650,660	
33 «Інші кошти»	Журнал-ордер № 1 с.-г. Відомість № 1.3 с.-г.	1165, 1190	670,680	–

Особливістю обліку оборотних активів у випадку акредитивної форми розрахунків є те, що, подібно до обліку за чеками, сальдо на рахунках обліку акредитивів у національній практиці може бути тільки дебетовим. Важливо зазначити, що для підприємства-платника за акредитивом (тобто утримувача

товарів) датою остаточного розрахунку з контрагентом вважається дата списання коштів з акредитивного рахунку. Загальна інформація про наявність і рух грошових коштів підприємства відображається у регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності (табл. 2.7).

В Україні одним із важливих напрямків удосконалення безготівкових платежів є подолання жорсткого регламентування та спрощення процедури, що знижує гнучкість системи обліку. За останній час бухгалтерський облік базувався на численних детальних інструкціях і вказівках, які охоплювали всі етапи – від первинного збору даних до складання фінансової звітності. Такий підхід обмежує можливості підприємств адаптувати облікові процедури відповідно до своїх спеціальних потреб

Досвід розвинених країн про інший підхід, де на законодавчому рівні встановлено лише загальні принципи закриття річних рахунків, складання звітності, обліку витрат і доходів, а також методи оцінки. Це дозволяє підприємствам більш вільно впроваджувати індивідуальні методики та сучасні технології, що сприяють точності та своєчасності обліку. Таким чином, впровадження подібного підходу в Україні сприяло підвищенню ефективності безготівкових розрахунків, дозволяючи підприємствам оперативно адаптуватися до змін у фінансах.

2.4 Загальні принципи обліку інших оборотних активів підприємства

Ще один вид оборотних активів – це витрати майбутніх періодів, тобто витрати, здійснені в поточному періоді, але призначені для віднесення на витрати майбутніх періодів. Основні характеристики таких витрат:

1. Витрати були фактично понесені у звітному періоді, що підтверджується документально.

2. Зазначені витрати належать до майбутніх періодів, тобто доходи, пов'язані з цими витратами, будуть отримані в майбутньому, або платежі мають відношення саме до наступних періодів.

Основними об'єктами обліку витрат майбутніх періодів є:

- витрати на оплату робіт і послуг, які розглядаються та надані протягом кількох звітних періодів, як від оренди, страхування, передплати на періодичні та довідкові видання;
- витрати, пов'язані з придбанням торгового патенту;
- освоєння нових виробничих процесів та обладнання;
- витрати на введення в експлуатацію нових виробничих потужностей і підготовку до сезонного виробництва;
- витрати, пов'язані з отриманням ліцензій;
- витрати на підготовку до активного сезону в основній діяльності (актуально для сільського господарства та сезонних галузей промисловості);
- інші витрати, що відносяться до майбутніх періодів.

Облік витрат майбутніх періодів охоплює операції з попередньої оплати робіт і послуг, які надані протягом кількох звітних періодів. Відображення таких витрат у документах фіксує виконання господарських операцій, пов’язаних із майбутніми витратами, що наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Документування господарських операцій, пов'язаних з витратами майбутніх періодів

№ з/п	Зміст господарських операцій	Документи, які використовуються для реєстрації операції
1	Витрати на передплату періодичних видань	Рахунки, платіжні інструкції, акти виконаних робіт, послуг
2	Підготовка до початку діяльності підприємства:	
	- матеріальні витрати, пов’язані з підготовкою	Акти, накладні, лімітно-забірні картки, платіжні інструкції, прибуткові ордери
	- реєстрація в державних органах управління	Платіжні інструкції, рахунки, квитанції
3	Оренда приміщень	Договори оренди, акти оцінки вартості орендованого майна, платіжні інструкції, чеки
4	Патентування діяльності з продажу за готівку	Патент, квитанція про сплату плати за патент, видатковий касовий ордер, авансовий звіт, платіжна інструкція
5	Страхування	Договір страхування (страховий поліс), рахунки, платіжні інструкції

Попередня оплата робіт і послуг (наприклад, аванс за оренду, передплата, оплата страхового полісу) не може бути визнана як витрати поточного періоду, оскільки:

- згідно з п. 9.2 НП(С)БО №16 «Витрати», авансова оплата запасів, робіт та послуг не належить до витрат;
- відповідно до п. 6 НП(С)БО №16 «Витрати», до витрат звітного періоду відносяться лише зменшення активів або зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу.

Зазначені витрати визнаються витратами майбутніх періодів, оскільки вони стосуються наступних звітних періодів, які входять до складу витрат. Розглянемо насамперед облік витрат майбутніх періодів, пов'язаних із попередньою оплатою орендних платежів. Витратами майбутніх періодів підприємство визнає авансові орендні платежі, здійснені за договорами оренди на строк, що пройшов один звітний період. Додатковою умовою для віднесення авансових орендних платежів до витрат майбутніх періодів є чітко визначені умови договору щодо авансування орендної плати.

Визнання авансових орендних платежів як витрат майбутніх періодів відбувається в тому звітному періоді, коли такі платежі були здійснені. Розподіл і поступове включення цих витрат у витрати поточного періоду відюується рівномірно протягом періоду, на який здійснюється передоплата. Підставою для віднесення частини авансових платежів до витрат звітного періоду є умови, передбачені в договорі оренди, або акти приймання-передачі послуг, наданих за цим договором.

До витрат майбутніх періодів також належать витрати на передплату довідкових та періодичних видань. Оформлення передплати на ці видання в ПП «Агроекологія» здійснює двома способами:

- через оплату рахунку-фактури у разі безготівкових розрахунків;
- шляхом заповнення та оплати квитанції для передплатних видань.

Витрати, пов’язані з попередньою оплатою періодичних видань (передплати), визнаються витратами майбутніх періодів у тому звітному

періоді, коли вони фактично здійснені. Включення цих витрат до витрат поточного періоду відбувається шляхом рівномірного розподілу протягом терміну дії передплати, згідно з розрахунками бухгалтера. Залежно від характеру та напрямків використання періодичних видань і довідників, витрати на їх придбання в основному списуються на відповідні рахунки витрат. Однак можливі випадки, коли такі витрати формуватимуть бібліотечні фонди.

Облік витрат майбутніх періодів, пов'язаних з оплатою страхового поліса, ведеться на основі договору страхування, укладеного між підприємством і страховою компанією. Оплата за страховий поліс є одноразовим платежем (інколи розділеним на кілька частин) на весь термін страхування, тобто на майбутні звітні періоди. Таким чином, витрати на страхування визнаються витратами майбутніх періодів і розподіляються рівномірно (списуються) у звітних періодах протягом усього терміну дії страхування. Визнання цих витрат як витрат майбутніх періодів здійснюється в тому звітному періоді, коли вони виникли. Договором страхування визначається підстава для включення частини цих витрат до складу витрат звітного періоду.

Синтетичний облік витрат майбутніх періодів здійснюється на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів». Варто використовувати наступні субрахунки в розрізі видів витрат майбутніх періодів:

- 391 «Витрати на передплату періодики»;
- 392 «Витрати на підготовку до початку діяльності підприємства»;
- 393 «Витрати на оренду приміщень»;
- 394 «Витрати на оплату патентів, ліцензій»;
- 395 «Витрати на страхування»;
- 396 «Інші витрати майбутніх періодів».

Таке впровадження дозволить значно підвищити інформативність даного рахунку через групування витрат відповідно до їх специфіки.

Слід звернути увагу, що перелічені витрати слід відносити до витрат

майбутніх періодів лише за умови, що їх списання відбудеться протягом 12 місяців з дати балансу, оскільки цей вид активів належить до оборотних активів підприємства та відображається у другому розділі балансу «Оборотні активи». Якщо ж термін списання таких витрат перевищує 12 місяців з дати балансу, доцільніше обліковувати їх на субрахунку 184 «Інші необоротні активи».

Висновки до розділу 2

Розглянувши та дослідивши методико-організаційні аспекти обліку окремих видів оборотних активів, ми дійшли наступних висновків:

1. Провівши аналіз різних тлумачень одного з найбільш поширених видів оборотних активів – запасів, у нормативно-правовій базі та економічній літературі, ми встановили, що з позиції обліку запаси є оборотними активами, що належать підприємству. Вони можуть зберігатися на складах, бути у виробництві підприємства-власника або його контрагентів і використовуються для підтримки виробничої діяльності, продажу чи управління підприємством.

2. Проаналізувавши численні документи для відпуску запасів, використання яких залежить від напрямку їх застосування та частоти відпуску, можна зробити висновок про доцільність створення єдиної форми документа для відпуску запасів, адаптованої для машинної обробки. У цьому документі варто передбачити всі об'єкти основного та допоміжного виробництва з відповідними кодами, що відображатимуть напрямок використання матеріальних ресурсів.

3. Аналізуючи поточні фінансові інвестиції у складі оборотних фінансових активів, ми дійшли висновку, що в бухгалтерському обліку фінансові інвестиції, призначені для отримання прибутку, контролю або інших вигод, і активи, придбані з метою подальшого продажу, слід розглядати як окремі об’єкти.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНИЙ СЕРВІС В УПРАВЛІННІ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

3.1. Методика аналізу оборотних активів

Оборотні активи складають значну частину загальної суми балансу і є наймобільнішою частиною капіталу. Від їх стану та раціонального використання значною мірою залежать результати господарської діяльності та фінансовий стан підприємства.

Головна мета аналізу оборотних активів полягає у своєчасному виявленні та усуненні недоліків управління оборотним капіталом, а також у пошуку резервів для підвищення інтенсивності та ефективності його використання.

Під час аналізу структури оборотних активів важливо, що фінансова стабільність підприємства значною мірою залежить від раціонального розподілу коштів на різних етапах кругообігу: постачання, виробництво та реалізація продукції. Обсяг інвестицій у шкіру з цих стадій додатково галузевими та технологічними характеристиками підприємства. Наприклад, підприємства з матеріаломістким виробництвом потребують значних вкладень у виробничі запаси, тоді як підприємства з тривалим виробничим циклом спрямовують переважно капітал на незавершене виробництво тощо.

В економічній літературі визначено такі основні завдання аналізу стану та використання оборотних активів:

- дослідження динаміки складу й структури оборотних коштів;
- оцінка забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами та відповідності запасів матеріальних цінностей встановленим нормам;
- аналіз дебіторської заборгованості та руху грошових потоків;
- розрахунок ключових показників ефективності використання оборотних активів та оцінка впливу різних факторів на ці показники;
- визначення резервів для підвищення рентабельності оборотних активів.

Нині існує значна кількість методик і підходів до аналізу стану та використання оборотних активів підприємств. Наприклад, методика Савицької Г. пропонує систему показників для оцінки ефективності використання оборотних активів та розкриває напрями факторного аналізу [38]. Шишкоєдова М. акцентує увагу на оцінці ефективності використання оборотних коштів [49]. Сучасний підхід до аналізу оборотних активів, зокрема, оцінку груп вкладень в оборотний капітал з урахуванням ступеня ризику представлено в дослідженнях Геєнка М. та Омеляненка Д. [8].

Аналіз методичної та наукової літератури дозволив визначити основні напрями аналізу оборотних активів:

- аналіз динаміки складу та структури оборотних коштів: за статтями активу балансу та за рівнем ліквідності;
- аналіз ефективності використання оборотних коштів у виробничій діяльності (оборотності);
- оцінка ефективності використання матеріальних оборотних активів;
- аналіз складу та руху дебіторської заборгованості;
- оцінка грошових потоків та управління грошовими коштами;
- комплексна оцінка ефективності використання поточних активів.

Аналіз оборотних активів доцільно проводити у визначеній послідовності (рис. 3.1). Як показано на рис. 3.1, першим етапом є визначення основних цілей, яких слід досягти під час аналізу. Серед основних цілей можна виділити: виявлення резервів для підвищення ефективності використання оборотних активів, оцінку стану використання оборотних активів у діяльності підприємства, розрахунок інвестиційної привабливості та фінансового стану, а також формулювання висновків щодо раціонального використання майна підприємства.

Перейшовши до другого етапу, слід виділити, що у процесі аналізу слід використовувати як формалізовані, так і неформалізовані методи.

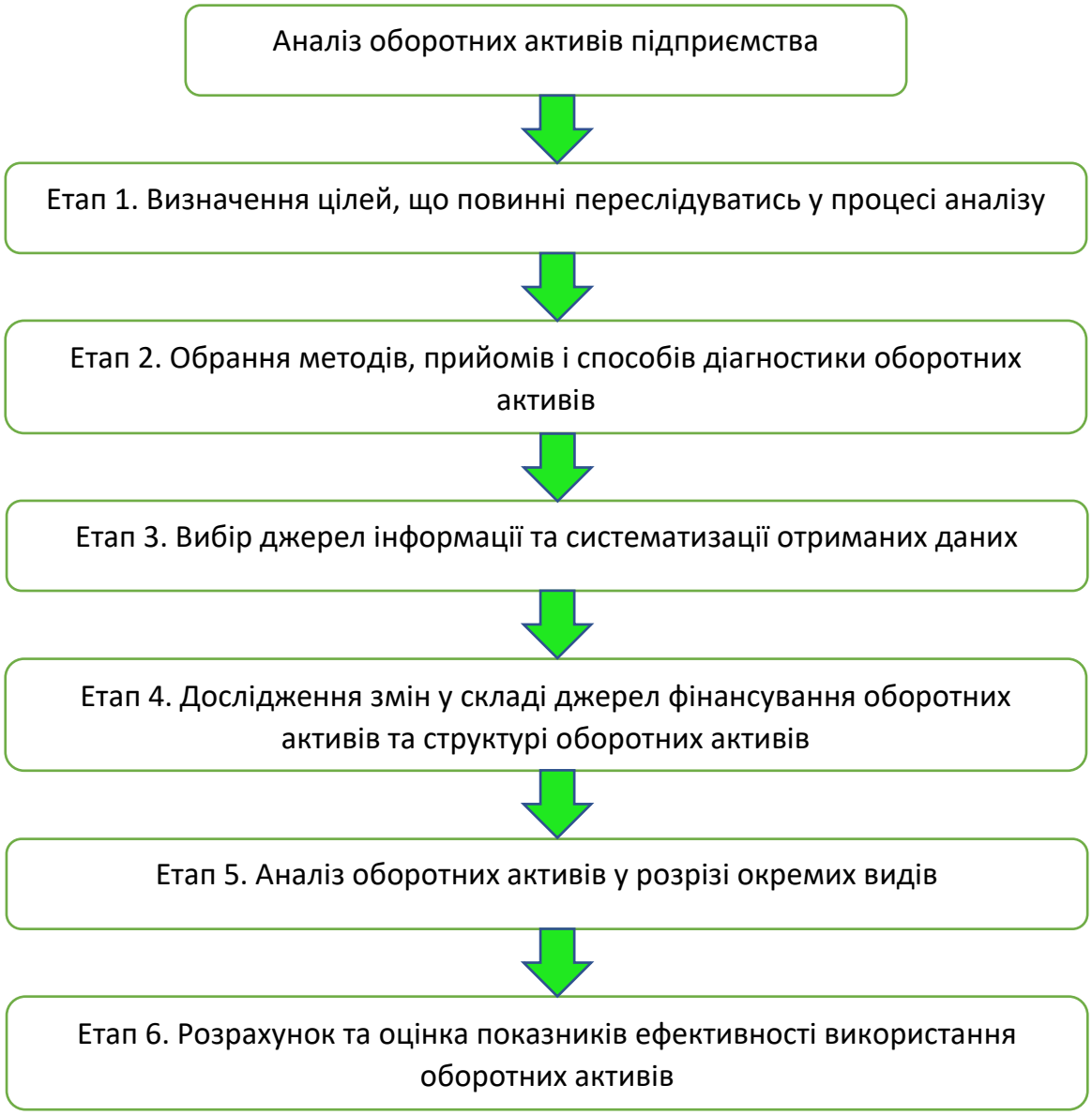

Рис. 3.1. Послідовність проведення аналізу оборотних активів підприємства

Формалізовані методи включають: факторний аналіз (для визначення факторів, що впливають на зміну вартості оборотних активів), статистичний аналіз (для прогнозування обсягу оборотних активів у складі активів підприємства та показників ефективності їх використання), математичний аналіз (застосовується методами елімінування для визначення кількісного впливу факторів на коефіцієнт оборотності активів), економіко-математичне моделювання (для побудови моделей планування оборотних активів на основі аналізу їх складу та обсягу) та фінансово-економічний аналіз (для розрахунку коефіцієнтів ділової активності).

Неформалізовані методи базуються на логічному мисленні та творчому підході. Вони включають такі методи, як соціологічний, моніторинг, морфологічний, логічне моделювання, рейтинговий та фундаментальний.

На третьому етапі аналізу оборотних активів визначаються джерела даних. Основним і найбільш значущим джерелом інформації для детальної діагностики оборотних активів є фінансова звітність (Баланс або Звіт про фінансовий стан (форма №1), Звіт про фінансові результати або Звіт про сукупний дохід (форма №2), Примітки до річної фінансової звітності (форма №5)), а також первинні та зведені бухгалтерські документи. Вони містять інформацію про операції з надходження та використання запасів, списання й погашення дебіторської заборгованості, а також про стан, надходження та витрачання грошових коштів.

Наступним важливим етапом аналізу є дослідження структури оборотних активів у динаміці, що відображає частку абсолютно ліквідних, швидколіквідних і неліквідних активів у складі оборотного капіталу. Цей етап пов’язаний із п’ятим та шостим етапами, на яких проводиться аналіз змін у складі оборотних активів за їх видами у порівнянні двох періодів (звітного та попереднього) та розрахунок показників ефективності використання оборотних активів, базуючись на даних, отриманих на попередніх етапах.

Результати аналізу оборотних активів дозволяють розробити комплекс пропозицій для підприємства, які можуть покращити його фінансовий стан та сприяти зростанню рентабельності та ефективності. Основні рекомендації для вирішення актуальних проблем у включенні діяльності підприємства:

- скорочення обсягу невикористовуваних виробничих запасів і зменшення витрат, пов'язаних з їх зберіганням;
- підвищення швидкості обертання оборотних активів;
- оптимізація запасів сировини, матеріалів та незавершеного виробництва, що допоможе скоротити тривалість виробничого циклу;
- підвищення рентабельності оборотних активів;
- прискорення процесу реалізації готової продукції;

- реструктуризацію дебіторської заборгованості;
- забезпечення оптимального рівня запасів сировини відповідно до встановлених норм.

Такий комплексний підхід допоможе підприємству знизити витрати, підвищити рентабельність і покращити загальну фінансову стабільність.

Формування та аналіз оборотних активів є ключовим аспектом у покращенні діяльності та зміцненні фінансового стану підприємства. Важливим завданням є визначення оптимального джерела для формування оборотних коштів як у виробничій сфері, так і в обсязі. Це підприємство забезпечує необхідними грошовими ресурсами, підтримує виконання виробничих планів та є чинником виробництва для підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Отже, позитивні результати аналізу дозволяють підприємству ухвалювати ефективні рішення та досягати поставлених цілей. Своєчасне виявлення проблем у формуванні та використанні активів підвищує шанси підприємства не лише запобігти кризовим ситуаціям, а й успішно долати їх у разі виникнення. Завдяки регулярному аналізу та моніторингу підприємство може адаптувати стратегії управління ресурсами, оптимізувати витрати і підвищувати ефективність використання майна, що сприяє довгостроковій стабільності та конкурентоспроможності на ринку.

3.2. Основні показники оцінки стану, структури й ефективності використання оборотних активів підприємства

Сьогодні методична оцінка ефективності використання оборотних активів є об'єктивно необхідною для успішного функціонування підприємства на ринку. Вона дозволяє виявити як сильні, так і слабкі сторони підприємства, підвищити його продуктивність та розкрити приховані потенційні можливості. Ефективність використання оборотних активів суттєво впливає на результати діяльності підприємства, і для її оцінки застосовуються різні підходи до аналізу фінансового стану.

На основі даних фінансової звітності ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки проаналізуємо діяльність підприємства за такими напрямами:

Частка оборотних активів у складі майна підприємства.

Для детального ознайомлення зі станом оборотних активів у ПП «Агроекологія» важливо визначити їх частку в загальній структурі активів підприємства. Відсоткове співвідношення всіх груп активів наочно представлено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Частка оборотних активів у складі майна ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

Стаття балансу	2021		2023		Зміна за звітний період		
	тис. грн.	% до підсумку	тис. грн.	% до підсумку	абсолютна (+/-), тис. грн	темп росту, %	темп зростання, %
Майно разом	**275528**	**100,00**	**28996**	**100,00**	**14468**	**105,25**	**5,25**
Необоротні активи	152326	55,29	165053	56,92	12727	108,36	8,36
Оборотні активи	123202	44,71	124943	43,08	1741	101,41	1,41

Аналіз частки оборотних активів у майні ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки показує зростання загального майна підприємства з 275528 тис. грн до 289996 тис. грн (приріст на 14468 тис. грн, або 5,25%). Це свідчить про позитивну динаміку розширення активів.

Необоротні активи зросли на 12727 тис. грн (8,36%), збільшивши свій збір у загальній структурі майна з 55,29% до 56,92%. Це вказує на інвестиції в довгострокові активи, які можуть підвищити стабільність і виробничі можливості підприємства.

Оборотні активи зросли на 1741 тис. грн (1,41%), хоча їх частка втратилася з 44,71% до 43,08%. Це відомо про певне повільніше зростання, можливо, через оптимізацію оборотного капіталу. Незначне зростання оборотних активів при зниженні їх частки в загальному майні може вказувати на підвищену стабільність фінансування та підвищення ефективності використання оборотних активів у подальшій діяльності підприємства.

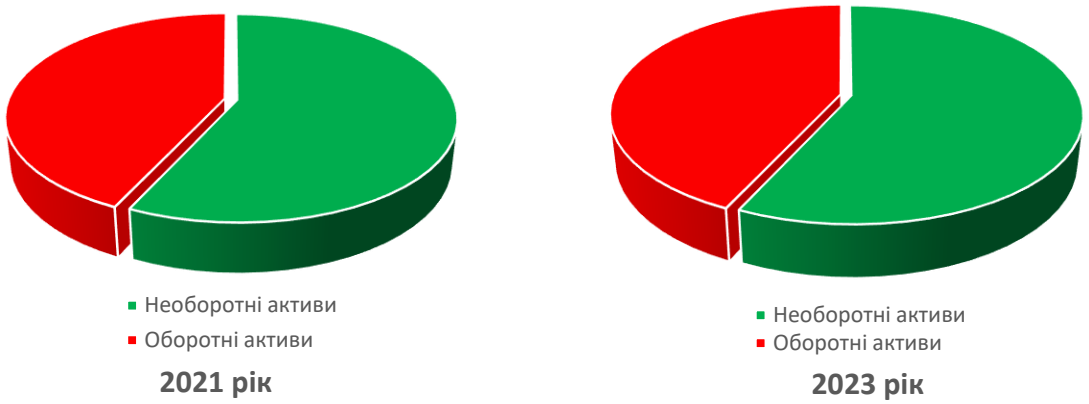

Рис 3.1. Питома вага необоротних та оборотних активів у складі майна ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки

Горизонтальний аналіз.

Горизонтальний аналіз виконується у створенні однієї або кількох аналітичних таблиць, де абсолютні показники балансу доповнюються відносно темпами їх зростання або зниження. Основним призначенням такого аналізу є визначення абсолютних і відносних змін у розмірах різних балансових станів за певний період, а також оцінка характеру цих змін.

Таблиця 3.2

Горизонтальний аналіз оборотних активів ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

Оборотні активи	2021 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення, (+/-)	Відносне відхилення
Одиниці виміру	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	%
Запаси	88762	71230	-17532	80,25
Поточні біологічні активи	18977	21132	2155	111,36
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	6734	3586	-3148	53,25
Дебіторська заборгованість за розрахунками	50	41	-9	82,00
Гроші та їх еквіваленти	5130	24730	19600	482,07
Витрати майбутніх періодів	3549	4224	675	119,02
Разом оборотних активів	123202	124943	1741	101,41

Аналіз оборотних активів ПП «Агроекологія» за 2021–2023 роки виявив певні зміни в структурі активів. Загальний обсяг оборотних активів зріс на 1,41% (або на 1 741 тис. грн), що свідчить про незначне загальне збільшення. Однак, спостерігається суттєве зростання грошових коштів та їх еквівалентів

— на 482,07%, або на 19 600 тис. грн, що може вказувати на підвищення ліквідності підприємства.

Інші компоненти оборотних активів продемонстрували різні тенденції. Наприклад, запаси зменшилися на 19,75% (на 17 532 тис. грн), а дебіторська заборгованість за продукцію, товари і послуги скоротилася на 46,75% (на 3 148 тис. грн). Це свідчить про зниження накопичених запасів і можливе поліпшення політики щодо дебіторської заборгованості. Зростання на 11,36% у поточних біологічних активах і на 19,02% у витратах майбутніх періодів також вплинуло на загальний показник оборотних активів.

Загалом підприємство оптимізувало структуру оборотних активів, збільшуючи ліквідні активи та скорочуючи запаси, що може позитивно позначитися на фінансовій стійкості й адаптації до ринкових умов.

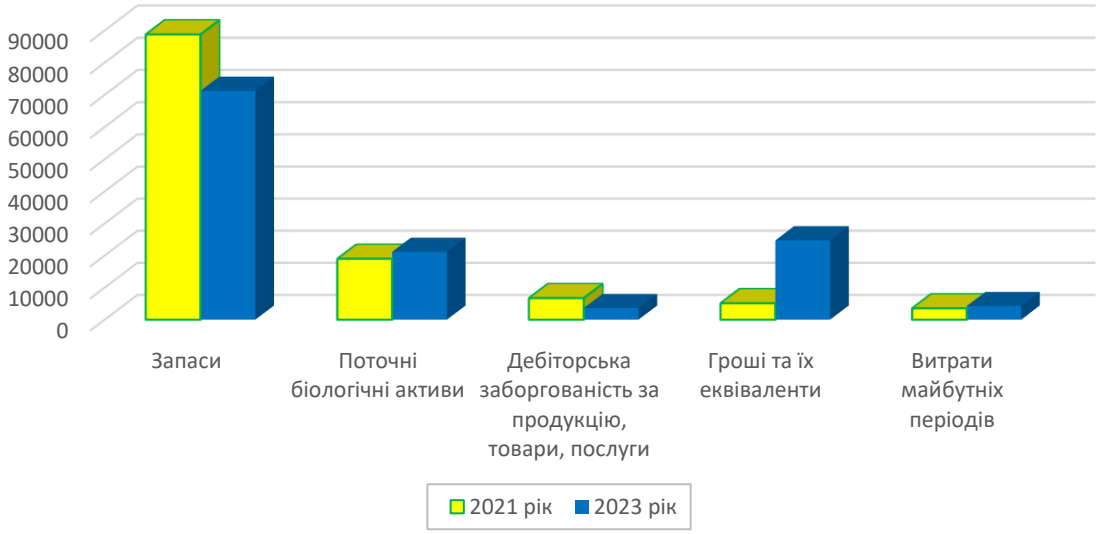

Рис. 3.2 Аналіз зміни в складі оборотних активів ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки

Вертикальний аналіз.

Вертикальний аналіз допомагає визначити структуру основних складових активів і пасивів організації, а також оцінити вплив окремих факторів на фінансові результати, показники ліквідності тощо.

Вертикальний аналіз оборотних активів ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Вертикальний аналіз оборотних активів ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

Оборотні активи	2021 рік	Питома вага	2023 рік	Питома вага	Відхилення, (+/-)
Одиниці виміру	тис. грн.	%	тис. грн.	%	п.п.
Запаси	88762	72,05	71230	57,01	-15,04
Поточні біологічні активи	18977	15,40	21132	16,91	1,51
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	6734	5,47	3586	2,87	-2,60
Дебіторська заборгованість за розрахунками	50	0,04	41	0,03	-0,01
Гроші та їх еквіваленти	5130	4,16	24730	19,79	15,63
Витрати майбутніх періодів	3549	2,88	4224	3,38	0,50
Разом оборотних активів	123202	100,00	124943	100,00	X

Вертикальний аналіз оборотних активів ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки демонструє суттєві зміни в їх структурі. Найпомітніші зміни стають зменшенням частки запасів з 72,05% до 57,01%, що вказує на значне скорочення обсягу матеріальних ресурсів. Це можна свідчити про ефективніше управління запасами або перехід до оптимізації використання активів. Частка поточних біологічних активів дещо зросла (на 1,51 п.п.), що може бути результатом збільшення виробничих ресурсів, таких як вирощувані культури або тварини.

Особливо варто відзначити приріст грошових коштів та їх еквівалентів із 4,16% до 19,79% (+15,63 п.п.), що свідчить про значне підвищення ліквідності підприємства. Це збільшення може бути пов'язане з накопиченням грошових ресурсів або підготовкою до можливих інвестицій. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари та послуги також знизилася з 5,47% до 2,87%, що може вказувати на покращення процесів розрахунків із клієнтами та зниження ризиків неплатежів.

Отже, за період 2021 – 2023 років підприємство суттєво оптимізувало структуру оборотних активів, зменшивши кількість запасів та дебіторської заборгованості, одночасно збільшивши ліквідні витрати. Такі зміни свідчать про впровадження до ефективнішого управління ресурсами та покращення фінансової гнучкості, що сприятиме підвищенню стійкості та фінансової стабільності ПП «Агроекологія».

Рис. 3.3 Структура оборотних активів ПП «Агроекологія» у 2021 році

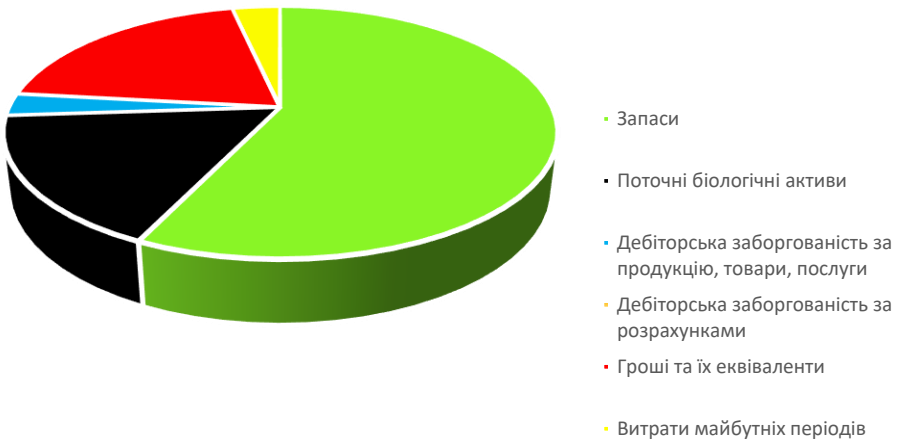

Рис. 3.4 Структура оборотних активів ПП «Агроекологія» у 2023 році

Для оцінки ефективності використання оборотних активів використовують такі традиційні економічні показники:

1. Коефіцієнт прибутковості оборотних активів – це показник, що відображає ефективність використання оборотних активів підприємства для отримання прибутку. Він показує, скільки прибутку приносить кожна одиниця оборотних активів, і є важливим індикатором загальної фінансової ефективності підприємства.

$$\text{Коефіцієнт прибутковості оборотних активів} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середня вартість оборотних активів}} \quad (3.1)$$

де, чистий прибуток – прибуток після вирахування всіх податків і витрат; середня вартість оборотних активів – розраховується як середнє значення оборотних активів на початок і кінець періоду.

Високий коефіцієнт прибутковості оборотних активів свідчить про ефективне управління оборотними активами та високу здатність підприємства генерувати прибуток з наявних ресурсів. Низький коефіцієнт, навпаки, може вказувати на недостатню ефективність у використанні оборотного капіталу.

2. Коефіцієнт прибутковості реалізованої продукції, або рентність продажів , є фінансовим показником

$$\text{Коефіцієнт прибутковості реалізованої продукції} = \frac{\text{Прибуток від реалізації}}{\text{Виручка від реалізації}} \quad (3.2)$$

Показник дозволяє оцінити ефективність операційної діяльності підприємства, цей показник показує, яка частина виручки залишається як прибуток після покриття всіх витрат на виробництво та реалізацію продукції. Вищий коефіцієнт означає, що підприємство ефективно контролює свої витрати або встановлює оптимальну ціну на продукцію.

3. Оборотність оборотних коштів – показник ділової активності, який вимірює ефективність використання оборотних активів підприємства (грошових коштів, запасів товарів, виробничих запасів, дебіторської заборгованості). Коефіцієнт демонструє співвідношення виручки і середньої за період суми оборотних активів. Значення показника говорить про кількість оборотів, які здійснили оборотні активи. Фактично, збільшення значення

показника говорить про те, що підприємству необхідно менше ресурсів для того, щоб підтримувати поточний рівень активності. Це веде до вивільнення частини фінансових ресурсів, які можуть бути спрямовані на інтенсифікацію поточної діяльності. Зниження оборотності веде до зростання потреби в фінансових ресурсах. В умовах відсутності доступу до дешевих фінансових ресурсів це призведе до збільшення фінансових витрат підприємства.

$$\text{Оборотність активів (рік)} = \frac{\text{Виручка (Чистий дохід)}}{\text{Середньорічний обсяг оборотних активів}} \quad (3.3)$$

Значення показника коливається, залежно від сфери діяльності підприємства, тому як таке нормативне значення відсутнє. Більш високе значення в порівнянні з конкурентами говорить про інтенсивне використання оборотних активів. Збільшення показника протягом періоду дослідження є хорошою ознакою, адже свідчить про постійну роботу підприємства щодо поліпшення політики управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та іншими оборотними активами.

Якщо значення показника є низьким, то резерви його підвищення можуть бути наступними:

- зниження суми виробничих запасів до мінімально допустимого рівня, який забезпечить безперебійність операційного процесу;
- стимулювання збуту і зниження суми запасів готової продукції і товарів;
- здійснення заходів щодо прискорення погашення дебіторської заборгованості.

Оборотність запасів - показник ділової активності, який вказує на ефективність управління запасами на підприємстві. Значення показника свідчить про кількість оборотів, що здійснили запаси за рік. Він розраховується як співвідношення собівартості продукції і середньорічної суми запасів. Ефективна політика управління запасами означає, що поточний рівень виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції та

іншого забезпечує безперебійність процесу виробництва і збуту товарів і послуг, але при цьому мінімальний обсяг фінансових ресурсів відволікається на фінансування запасів. Якщо операційний процес безперебійний, але обсяг запасів є значним, то витрати підприємства будуть зростати.

$$\text{Коефіцієнт оборотності запасів} = \frac{\text{Собівартість продукції}}{\text{Середньорічна вартість запасів}} \quad (3.4)$$

Політика управління запасами повинна забезпечувати безперебійність процесу виробництва і збуту. Для цього формується запас, який забезпечить виробництво і збут між періодами поставки. Також створюється страховий запас – на випадок виникнення непередбачених подій. Технологічний запас враховується в тому випадку, якщо компанія не може відразу використовувати запаси у виробництві, а повинна їх ще підготувати. Також варто враховувати сезонний чинник. Сума всіх цих запасів формує оптимальний розмір запасів. Варто розраховувати показник окремо за кожним видом запасів. Якщо поточний обсяг запасів перевищує оптимальний, то його доцільно знизити, що дозволить звільнити частину фінансових ресурсів. Якщо поточний обсяг запасів нижче оптимального, то існує ризик зупинки виробничо-збутового процесу через брак ресурсів.

Показник оборотності дебіторської заборгованості – показник ділової активності, який вказує на ефективність управління заборгованістю клієнтів і інших дебіторів. Значення коефіцієнта демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед підприємством. Показник розраховується як співвідношення виручки (чистого доходу) до середньої за період суми дебіторської заборгованості. Складно сформулювати однозначний висновок про вплив дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства. З одного боку, дебітори відволікають фінансові ресурси підприємства. Це може привести до збільшення фінансових витрат у зв'язку з необхідністю додаткового залучення кредитних коштів. Однак з іншого боку, збільшення

товарного кредитування клієнтів дозволяє підвищити рівень збуту, адже в багатьох сферах можливість отримати товар і оплатити його пізніше є важливою. Якщо витрати на залучення додаткових позикових коштів на надання товарних кредитів перевищують прибуток від збільшення продажів, то в цьому випадку зниження оборотності дебіторської заборгованості буде мати позитивний ефект на роботу підприємства. В інших випадках збільшення оборотності дебіторської заборгованості буде мати позитивний ефект.

$$\text{Показник оборотності дебіторської заборгованості} = \\ = \frac{\text{Виручка}}{\text{Середньорічна сума дебіторської заборгованості}} \quad (3.5)$$

Зазвичай проблемою є зниження оборотності дебіторської заборгованості. Якщо така проблема виникла лише один раз, то необхідно активізувати роботу з повернення коштів підприємства. Якщо це системна проблема, то необхідно сформулювати комплексну і чітку політику надання товарних кредитів клієнтам. Наприклад, слід розділити всіх клієнтів по групах виходячи з історії співпраці, важливості кожного з них і поточного фінансового стану. Слід вибрати стиль поведінки: консервативний, звичайний або агресивний. Залежно від цього слід вибрати – чи буде підприємство кредитувати тільки найбільш надійних клієнтів (консервативний варіант), або буде намагатися максимізувати рівень збуту і кредитувати всіх крім потенційних банкрутів (агресивний варіант).

Коефіцієнт оборотності грошових коштів відображає швидкість обігу грошових коштів на підприємстві та показує, скільки разів протягом аналізованого періоду грошові кошти повністю «обертаються» в процесі діяльності компанії. Він є показником ефективності управління грошовими ресурсами та демонструє, як швидко грошові кошти повертаються в оборот, що має значення для підтримки ліквідності та стабільного фінансування операцій.

$$\text{Коефіцієнт оборотності грошових коштів} = \frac{\text{Виручка дохід) від реалізації продукції}}{\text{Середній залишок грошових коштів}} \quad (3.6)$$

Високий коефіцієнт свідчить про швидкий обіг грошових коштів, що може вказувати на ефективне використання фінансових ресурсів. Низький коефіцієнт оборотності грошових коштів, навпаки, може сигналізувати про недостатньо ефективне управління грошовими потоками та можливі проблеми з ліквідністю.

Таблиця 3.4

Розрахунок впливу факторів на рентабельність оборотних активів в ПП «Агроекологія» Миргородського району Полтавської області за 2021 – 2023 роки

№ з/п	Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення, (+/-)
1	Виручка від реалізації продукції, млн грн	219,5	226,5	209,1	-10,4
2	Собівартість реалізованої продукції, млн грн	107,0	150,8	137,3	30,3
3	Прибуток від реалізації, млн грн	112,5	75,7	71,8	-40,7
4	Середньорічна вартість оборотних активів, усього млн грн зокрема:	105,1	120,3	121,1	16,0
5	- запасів	70,0	85,8	77,0	7,0
6	- дебіторської заборгованості	6,7	7,4	58	51,3
7	- грошових коштів	7,1	3,3	13,1	6,0
8	Коефіцієнт прибутковості оборотних активів	1,070	0,629	0,593	-0,478
9	Коефіцієнт прибутковості реалізованої продукції	0,513	0,334	0,343	-0,169
10	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,088	1,883	1,727	-0,362
11	Коефіцієнт оборотності запасів	3,136	2,640	2,716	-0,420
12	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	32,761	30,608	3,605	-29,156
13	Коефіцієнт оборотності грошових коштів	30,915	68,636	15,962	-14,954

Аналіз впливу факторів на рентабельність оборотних активів ПП «Агроекологія» за 2021 – 2023 роки дозволяє зробити наступні висновки:

Виручка від реалізації продукції зменшилася на 10,4 млн грн у 2023 році порівняно з 2021 роком, що свідчить про спад продажів або зниження цін на продукцію. Одночасно, собівартість реалізованої продукції значно зросла (+30,3 млн грн), що може бути пов'язано з підвищенням цін на сировину, витрати на виробництво або іншими економічними факторами. Через таке

співвідношення виручки та собівартості, прибуток від реалізації суттєво знизився на 40,7 млн грн, що негативно позначилося на фінансовій результативності підприємства.

Коефіцієнт прибутковості оборотних активів зменшився з 1,070 у 2021 році до 0,593 у 2023 році, що вказує на зниження ефективності використання оборотних активів для отримання прибутку. Падіння цього показника свідчить про меншу здатність активів генерувати дохід, що може бути результатом як зростання витрат, так і скорочення прибутковості продажів.

Загальний коефіцієнт оборотності оборотних активів знизився з 2,088 до 1,727, що відображає уповільнення обігу активів і можливе накопичення запасів або дебіторської заборгованості. Коефіцієнт оборотності запасів зменшився з 3,136 до 2,716, що свідчить про зниження швидкості обігу запасів. Це може бути наслідком накопичення товарно-матеріальних запасів або зниження попиту на продукцію. Найбільше зниження відбулося у коефіцієнті оборотності дебіторської заборгованості – з 32,761 до 3,605, що вказує на суттєве зростання дебіторської заборгованості, можливо, через погіршення платіжної дисципліни клієнтів. Коефіцієнт оборотності грошових коштів також зменшився, з 30,915 до 15,962, що свідчить про зниження швидкості обігу грошових коштів і можливі труднощі з підтриманням поточної ліквідності.

Середньорічна вартість оборотних активів зросла на 16 млн грн, в основному через значне збільшення дебіторської заборгованості (+51,3 млн грн) і приріст грошових коштів (+6,0 млн грн). Однак запаси дещо скоротилися (-7,0 млн грн), що може вказувати на певні зусилля з оптимізації запасів.

Зростання дебіторської заборгованості свідчить про ризик зниження ліквідності, оскільки кошти залишаються у вигляді боргів клієнтів, а не надходять у вигляді грошових потоків.

Отже, ПП «Агроекологія» стикається зі зниженням ефективності використання оборотних активів та зниженням швидкості обігу основних елементів оборотних коштів, таких як дебіторська заборгованість і грошові

кошти. Це може спричинити проблеми з ліквідністю та здатністю підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання. Для покращення фінансових показників підприємству доцільно зосередитись на оптимізації витрат, вдосконаленні політики управління дебіторською заборгованістю та прискоренні обігу запасів для підвищення рентабельності оборотних активів.

3.3. Удосконалення обліково-аналітичного сервісу управління оборотними активами

Удосконалення обліково-аналітичного сервісу управління оборотними активами – важливий напрямок підвищення ефективності фінансового менеджменту компанії. Основні шляхи вдосконалення включають:

Автоматизація обліково-аналітичних процесів – це впровадження інформаційних технологій для виконання задач з обліку та аналізу економічної діяльності підприємства, що дозволяє зменшити кількість ручної роботи, підвищити точність та оперативність обробки даних. Це є важливим елементом сучасного фінансового та управлінського обліку, який сприяє підвищенню ефективності управління ресурсами.

Основні аспекти автоматизації обліково-аналітичних процесів включають:

1. Використання програмного забезпечення для управління обліком: Системи ERP (Enterprise Resource Planning) – такі як SAP, Oracle, Microsoft Dynamics, 1С – інтегрують всі облікові функції компанії (від бухгалтерії до управління запасами) в єдину платформу. Вони дозволяють зберігати всі дані в одному місці, що значно спрощує доступ до інформації та забезпечує узгодженість даних між різними відділами.

2. Автоматизація рутинних операцій: Завдяки автоматизації більше не потрібно вручну вводити дані для кожної операції – це може включати автоматичний облік фінансових операцій, обробку рахунків, розрахунок зарплат, управління дебіторською заборгованістю та іншими процесами. Це

знижує ймовірність помилок і звільняє працівників для виконання більш важливих аналітичних завдань.

3. Інтеграція обліку з аналітикою: Автоматизовані системи дозволяють об'єднувати облікові дані з аналітичними інструментами, що спрощує аналіз показників ефективності, виявлення трендів та складання прогнозів. Це дозволяє швидко реагувати на зміни, оптимізувати витрати, покращувати управління запасами та дебіторською заборгованістю.

4. Скорочення часу на підготовку звітності: Автоматизовані облікові системи генерують фінансові звіти та аналітичні звіти практично в режимі реального часу. Це дозволяє швидко отримувати актуальну інформацію про фінансовий стан компанії та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

5. Розширення можливостей для аналізу: За допомогою сучасних систем можливо використовувати багатовимірний аналіз даних, створювати деталізовані звіти і дашборди. Це значно полегшує оцінку ефективності діяльності компанії, аналіз витрат та прибутковості різних проектів або напрямків.

6. Покращення безпеки та доступності даних: Автоматизовані облікові системи зазвичай мають вбудовані засоби контролю доступу, що дозволяє захищати конфіденційні дані від несанкціонованого доступу. При цьому хмарні рішення дозволяють отримувати доступ до облікових даних з будь-якого місця та пристрою, забезпечуючи гнучкість у роботі.

7. Впровадження роботизованої автоматизації процесів (RPA): Роботизована автоматизація (наприклад, за допомогою програмних роботів) може виконувати задачі, пов’язані з повторюваними обліковими операціями, такими як обробка накладних, рахунків чи звітів. Це значно прискорює облік і дозволяє персоналу фокусуватися на завданнях, що вимагають аналітичного підходу.

8. Інтеграція з іншими інформаційними системами: Сучасні автоматизовані облікові системи можуть інтегруватися з іншими корпоративними системами – CRM, HR-системами, системами управління

виробництвом, що створює єдину інформаційну екосистему компанії. Це дозволяє отримати цілісне уявлення про діяльність підприємства.

Автоматизація обліково-аналітичних процесів не тільки знижує витрати на ведення обліку, але й підвищує точність і своєчасність даних, необхідних для управлінських рішень. Це дозволяє підприємствам краще адаптуватися до ринкових умов та підвищити конкурентоспроможність.

Застосування технологій великих даних (Big Data) та штучного інтелекту (ШІ) у сфері управління оборотними активами відкриває нові можливості для глибокого аналізу, прогнозування та оптимізації фінансових і бізнес-процесів підприємства. Ці технології допомагають підприємствам ефективніше використовувати свої ресурси та приймати більш обґрунтовані управлінські рішення.

Основні напрямки застосування великих даних та штучного інтелекту в управлінні оборотними активами:

1. Аналіз і прогнозування попиту**:** Big Data дозволяє збирати і аналізувати значні обсяги інформації про поведінку клієнтів, сезонні коливання попиту та інші фактори, які впливають на потребу в оборотних активах (наприклад, запаси товарів). На основі цих даних алгоритми штучного інтелекту можуть прогнозувати попит з високою точністю, допомагаючи підприємству уникати як надмірних запасів, так і дефіциту.

2. Оптимізація управління запасами**:** Алгоритми на основі машинного навчання аналізують дані про запаси, витрати на зберігання, темпи реалізації продукції тощо. Це дозволяє розробляти стратегії поповнення запасів, які мінімізують витрати на зберігання та забезпечують стабільну доступність товарів. Методи Just-in-Time (точно вчасно) і Just-in-Case (на випадок) можуть комбінуватися та налаштовуватися в реальному часі відповідно до актуальних даних.

3. Управління дебіторською заборгованістю**:** Технології Big Data дозволяють аналізувати поведінку клієнтів, платіжну дисципліну та ризики неплатежів. На основі цих даних алгоритми штучного інтелекту можуть

оцінювати кредитоспроможність клієнтів, рекомендувати індивідуальні кредитні ліміти та оптимальні умови оплати. Це дозволяє скоротити терміни погашення заборгованості та знизити ризики втрат.

4. Оцінка ризиків і виявлення аномалій**:** Штучний інтелект ефективно використовується для виявлення аномалій та шахрайських дій у фінансових операціях. Алгоритми машинного навчання можуть аналізувати транзакційні дані, щоб виявляти незвичні шаблони поведінки або підозрілі операції, які можуть свідчити про шахрайство або недотримання внутрішніх правил.

5. Оптимізація витрат і управління грошовими потоками: За допомогою аналізу великих даних можна оптимізувати структуру витрат та визначити, де можливо зменшити витрати на управління оборотними активами. Це також дозволяє точніше прогнозувати грошові потоки та розподіляти фінансові ресурси відповідно до потреб бізнесу.

6. Персоналізація маркетингових та продажних стратегій: Завдяки аналізу даних про клієнтів (історія покупок, поведінка на сайті, взаємодія з рекламою) компанії можуть розробляти персоналізовані пропозиції та акції, які відповідають потребам конкретних клієнтів. Це підвищує ймовірність реалізації товарів, оптимізує запаси та підвищує лояльність клієнтів.

7. Аналіз сезонності та ринкових трендів: Великі дані дозволяють відстежувати зовнішні фактори, такі як зміни на ринку, сезонність, політичні чи економічні події, які можуть вплинути на потребу в оборотних активах. Штучний інтелект допомагає виявити такі тренди заздалегідь і адаптувати стратегію управління активами для мінімізації ризиків.

8. Побудова прогнозних моделей на основі машинного навчання: Алгоритми машинного навчання (Machine Learning) можуть створювати складні прогностичні моделі, які передбачають фінансові результати або потребу в активах. Наприклад, прогнозування оборотності запасів, надходження дебіторської заборгованості або грошових потоків на певний період.

9. Інтеграція з іншими корпоративними системами: Дані з різних джерел (систем ERP, CRM, фінансових додатків тощо) можуть об'єднуватися для створення комплексної аналітики. Інтеграція Big Data з корпоративними системами забезпечує єдиний погляд на діяльність компанії, полегшує управління ресурсами та підвищує ефективність бізнесу.

Переваги застосування Big Data та ШІ в управлінні оборотними активами:

- Зниження операційних витрат завдяки оптимізації процесів;
- Підвищення швидкості та точності прийняття рішень на основі актуальних даних;
- Прогнозування та адаптація до змін ринку і попиту;
- Покращення фінансової стійкості компанії завдяки оптимальному управлінню активами;
- Підвищення конкурентоспроможності через використання передових технологій.

Використання технологій Big Data та штучного інтелекту стає все більш важливим для підприємств, які прагнуть досягти високого рівня ефективності управління активами та посилити свої позиції на ринку.

Побудова гнучкої системи бюджетування та контролю є ключовим елементом ефективного фінансового управління, особливо в умовах мінливого ринкового середовища. Така система дозволяє швидко адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, оптимізувати витрати і покращити управління оборотними активами.

Основні аспекти побудови гнучкої системи бюджетування та контролю:

1. Використання методів Activity-Based Budgeting (ABB) або Zero-Based Budgeting (ZBB):

o Activity-Based Budgeting (ABB) – бюджетування на основі діяльності, яке передбачає детальний аналіз витрат на конкретні операції або процеси. Це дозволяє точніше оцінювати потреби в ресурсах і уникати надмірних витрат.

- Zero-Based Budgeting (ZBB) – бюджетування «з нуля», яке передбачає оцінку витрат з нуля для кожного періоду, а не на основі попередніх показників. Це дозволяє критично оцінити необхідність кожної витрати і зосередитися на найбільш ефективних напрямках.

2. Інтеграція з ERP-системами для централізованого управління: ERP-системи, такі як SAP, Oracle чи 1С, забезпечують централізоване ведення бюджетів і облік витрат, що дозволяє контролювати виконання бюджетів у реальному часі. Інтеграція з іншими підрозділами компанії забезпечує доступ до актуальних даних та узгодженість бюджетних планів з операційною діяльністю.

3. Запровадження регулярного бюджетного контролю: Впровадження щомісячного або щоквартального контролю за виконанням бюджету дозволяє аналізувати відхилення фактичних показників від планових, оперативно вносити корективи та знаходити причини невідповідностей. Це дозволяє уникнути значних відхилень від бюджету до кінця фінансового періоду.

4. Застосування сценарного аналізу та гнучке коригування бюджету: Сценарний аналіз дозволяє моделювати різні варіанти розвитку подій (оптимістичний, песимістичний, базовий) та оцінювати їх вплив на фінансові показники. У разі зміни ринкових умов компанія може оперативно адаптувати бюджет і коригувати витрати відповідно до ситуації.

5. Використання системи KPI для відстеження ефективності: Визначення ключових показників ефективності (KPI) дозволяє контролювати виконання бюджету на основі конкретних метрик, таких як рентабельність, оборотність активів, операційні витрати тощо. Це допомагає керівництву відстежувати ефективність використання ресурсів і приймати обґрунтовані управлінські рішення.

6. Децентралізація бюджетного процесу: У деяких випадках доцільно делегувати бюджетні повноваження окремим підрозділам або проектним командам, що дозволяє швидше реагувати на зміни в конкретних

напрямках бізнесу. Децентралізоване бюджетування сприяє підвищенню відповідальності на рівні підрозділів та підвищенню ефективності використання ресурсів.

7. Автоматизація процесів бюджетування і контролю: Використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації процесу бюджетування, наприклад, IBM Planning Analytics або Anaplan, дозволяє зменшити час на підготовку бюджету та забезпечує швидкий доступ до актуальних даних. Автоматизація полегшує контроль за виконанням бюджету і дає можливість здійснювати коригування в режимі реального часу.

8. Запровадження системи бюджетування на основі прогнозів: Таке бюджетування базується на динамічному прогнозуванні з урахуванням попередніх даних та прогнозних значень. Це забезпечує створення більш реалістичних бюджетів, які враховують зміни в попиті, сезонні коливання і макроекономічні фактори.

9. Забезпечення прозорості та підвищення культури управління бюджетом: Запровадження прозорих процесів узгодження та затвердження бюджетів підвищує довіру між різними рівнями управління та дозволяє уникнути конфліктів. Також важливо виховувати культуру дбайливого ставлення до витрат серед співробітників, щоб всі учасники процесу розуміли важливість виконання бюджету.

Переваги гнучкої системи бюджетування та контролю:

- Швидка адаптація до змін – підприємство може оперативно коригувати бюджет у разі змін у ринковій ситуації або внутрішніх потребах;
- Оптимізація використання ресурсів – розуміння реальних потреб підвищує ефективність управління оборотними активами;
- Покращення фінансової дисципліни – регулярний контроль та оцінка витрат сприяють зниженню витрат і мінімізації ризиків;
- Посилення відповідальності – децентралізація та використання KPI стимулюють працівників до відповідального ставлення до витрат.

Загалом, гнучка система бюджетування та контролю підвищує ефективність фінансового управління, дозволяє краще контролювати витрати, планувати ресурси і досягати фінансових цілей підприємства.

Покращення аналітичних інструментів для оцінки ефективності управління оборотними активами дозволяє підприємствам отримувати більш точну інформацію про використання ресурсів, виявляти точки для оптимізації та приймати обґрунтовані рішення. Ефективні аналітичні інструменти забезпечують комплексний аналіз показників оборотності активів, ліквідності, рентабельності та інших ключових параметрів.

Основні напрямки вдосконалення аналітичних інструментів:

1. Розробка і впровадження багатовимірного аналізу: Багатовимірний аналіз дозволяє оцінювати ефективність діяльності з різних кутів. Наприклад, можна одночасно аналізувати обсяг продажів, оборотність запасів, маржинальність по регіонах, продуктових групах або клієнтських сегментах. Такий підхід надає можливість детально розуміти, які продукти або сегменти найбільше впливають на оборотні активи і прибутковість.

2. Впровадження KPI (ключових показників ефективності): Використання KPI дозволяє контролювати різні аспекти управління оборотними активами, такі як:

- Оборотність запасів (показує швидкість реалізації запасів і допомагає уникати надлишкових витрат на їх зберігання);
- Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (відображає ефективність повернення платежів);
- Коефіцієнт поточної ліквідності (оцінює здатність підприємства покривати короткострокові зобов’язання);
- Рентабельність оборотних активів (показує, наскільки ефективно використовуються активи для отримання прибутку).

Впровадження цих показників дозволяє постійно моніторити ситуацію і своєчасно реагувати на відхилення від цільових значень.

3. Автоматизація обробки даних і використання бізнес-аналітики (BI): Аналітичні платформи, такі як Power BI, Tableau або Qlik, дозволяють автоматизувати збір та обробку даних, надаючи інтерактивні дашборди для відстеження ключових показників у реальному часі. Це значно підвищує швидкість і зручність аналізу, а також знижує ризик помилок, характерних для ручної обробки даних.

4. Прогнозування та моделювання на основі машинного навчання: Використання алгоритмів машинного навчання для прогнозування оборотності активів, попиту на продукцію та надходження платежів дозволяє приймати більш точні рішення. Наприклад, такі алгоритми можуть прогнозувати необхідні запаси на певний період, враховуючи сезонні коливання і попередню динаміку попиту, що допомагає уникати дефіциту або надлишкових запасів.

5. Аналіз ABC/XYZ для оптимізації запасів**:** ABC-аналіз дозволяє класифікувати запаси на основі їх значущості (категорії A, B і C) для компанії, а XYZ-аналіз враховує передбачуваність попиту. Поєднання цих методів допомагає оптимально керувати запасами, фокусуючись на найбільш значущих та прогнозованих позиціях.

6. Побудова моделей для оцінки ефективності використання оборотних активів: Такі моделі можуть враховувати різні фактори, що впливають на ефективність використання оборотних активів, і оцінювати, наскільки економічно виправдано їх утримувати. Наприклад, модель може враховувати витрати на зберігання, очікувану маржинальність та оборотність товару.

7. Використання методу бенчмаркінгу для оцінки ефективності**:** Бенчмаркінг дозволяє порівнювати показники ефективності компанії з показниками конкурентів або з середніми значеннями в галузі. Це допомагає оцінити, наскільки компанія ефективно управляє оборотними активами у порівнянні з іншими гравцями ринку і визначити напрями для покращення.

8. Підвищення прозорості та оперативності звітності: Важливо, щоб звіти про ефективність оборотних активів були прозорими і легко доступними для керівництва. Регулярні звіти та дашборди з актуальними даними дозволяють менеджерам швидко оцінювати ситуацію і приймати необхідні рішення, забезпечуючи своєчасне реагування на проблеми.

9. Використання фінансових коефіцієнтів та трендового аналізу: Аналіз трендів у значеннях ключових фінансових коефіцієнтів (наприклад, співвідношення запасів до продажів, коефіцієнт ліквідності) дозволяє оцінювати динаміку ефективності управління оборотними активами та виявляти слабкі місця. Також можна використовувати прогнозні моделі для оцінки, як зміни у використанні активів вплинуть на фінансові результати.

Переваги вдосконалення аналітичних інструментів для оцінки ефективності:

- Точніше прийняття рішень завдяки повноцінному аналізу та оперативному доступу до аналітичних даних;
- Швидке реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі;
- Оптимізація витрат та мінімізація ризиків завдяки детальному моніторингу показників;
- Збільшення прибутковості за рахунок підвищення ефективності управління ресурсами.

Покращення аналітичних інструментів для оцінки ефективності допомагає компанії краще розуміти свою фінансову ситуацію, швидше адаптуватися до ринкових змін і досягати стабільного зростання.

Оптимізація управління запасами та дебіторською заборгованістю є важливим аспектом ефективного управління оборотними активами. Вона допомагає знизити фінансові витрати, мінімізувати ризики нестачі або надлишку товарів і покращити грошовий потік підприємства. Ось ключові методи та стратегії, які можуть сприяти оптимізації управління запасами та дебіторською заборгованістю:

Оптимізація управління запасами

1. Впровадження методу Just-in-Time (JIT): Метод JIT спрямований на зменшення витрат на зберігання запасів шляхом постачання сировини або товарів саме тоді, коли це потрібно для виробництва або продажу. Це допомагає зменшити обсяг зайвих запасів, скоротити витрати на їх утримання та знизити ризик псування.

2. Застосування ABC/XYZ-аналізу для класифікації запасів:

- ABC-аналіз розподіляє товари за значимістю: категорія A включає найбільш дорогі або затребувані запаси, категорія B – середньої важливості, а категорія C – дешеві товари.
- XYZ-аналіз враховує стабільність попиту: товари X мають стабільний попит, Y – сезонні коливання, Z – непередбачуваний попит. Поєднання цих двох підходів допомагає визначити оптимальний рівень запасів для кожної категорії товарів та краще прогнозувати потребу.

3. Прогнозування попиту на основі даних: Використання історичних даних та алгоритмів машинного навчання для прогнозування попиту дозволяє точніше оцінювати, коли і в якій кількості потрібні запаси. Це допомагає уникати дефіциту товарів під час пікових періодів попиту та знижувати обсяг зайвих запасів.

4. Оптимізація рівня безпеки запасів (safety stock): Розрахунок оптимального рівня безпечного запасу на основі даних про коливання попиту і терміни постачання допомагає уникнути дефіциту та затримок у виробництві. Правильний рівень запасів забезпечує безперебійне постачання, знижуючи при цьому витрати на утримання.

5. Використання автоматизованих систем управління запасами (WMS): Сучасні системи управління запасами, як-от WMS (Warehouse Management Systems), дозволяють автоматизувати облік та управління товарами на складах, контролювати рівень запасів в реальному часі і прогнозувати необхідність у поповненні запасів. Це знижує ризики помилок і прискорює процеси обробки замовлень.

6. Зменшення часу на поповнення запасів: Співпраця з надійними постачальниками, оптимізація ланцюга постачання та скорочення часу постачання дозволяють зменшити потребу в утриманні великих обсягів запасів на складах.

Оптимізація управління дебіторською заборгованістю

1. Встановлення чіткої кредитної політики: Розробка стандартів для надання кредитів клієнтам, включно з оцінкою платоспроможності та обмеженням максимального кредитного ліміту, допомагає знизити ризики виникнення простроченої заборгованості. Умови оплати повинні бути гнучкими, але водночас такими, щоб підприємство могло контролювати заборгованість.

2. Сегментація клієнтів за ризиком: Оцінка клієнтів на основі історії їхніх платежів дозволяє розподілити їх на групи за рівнем ризику. Наприклад, надійні клієнти можуть отримати більше гнучкості в оплаті, тоді як новим або ризиковим клієнтам надаються більш суворі умови оплати.

3. Використання автоматизованих систем для відстеження дебіторської заборгованості: Системи для управління дебіторською заборгованістю автоматизують процес обліку і нагадування про оплату, дозволяють встановлювати терміни оплати, контролювати заборгованість та відправляти клієнтам автоматичні нагадування про прострочені платежі.

4. Запровадження знижок за дострокову оплату: Пропозиція знижок за дострокову оплату заохочує клієнтів сплачувати свої борги швидше, що покращує грошовий потік компанії. Наприклад, можна запропонувати знижку 2% при оплаті протягом 10 днів замість стандартних 30.

5. Регулярний моніторинг та аналіз дебіторської заборгованості: Постійний аналіз заборгованості за допомогою таких показників, як середній термін погашення дебіторської заборгованості, відсоток прострочених платежів і коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, дозволяє своєчасно виявляти проблеми та вживати заходів.

6. Використання факторингу: Факторинг – це фінансова послуга, за якою компанія може отримати аванс за дебіторською заборгованістю, передавши її факторинговій компанії. Це дозволяє отримати грошові кошти раніше та покращити ліквідність компанії, хоча й потребує певної комісії.

7. Застосування кредитного страхування: Кредитне страхування допомагає зменшити ризик втрати коштів у випадку неплатежів з боку клієнтів. Страхування дебіторської заборгованості дозволяє підприємству отримати часткову компенсацію втрат у разі неплатежів.

Переваги оптимізації управління запасами та дебіторською заборгованістю:

- Покращення грошового потоку за рахунок зменшення обсягу заморожених коштів у запасах та дебіторській заборгованості;
- Зниження витрат на зберігання запасів і ризиків, пов'язаних із псуванням або моральним старінням товарів;
- Підвищення рентабельності за рахунок ефективного управління активами;
- Мінімізація ризиків неплатежів завдяки встановленню кредитних лімітів та страхуванню заборгованості;
- Покращення взаємовідносин з клієнтами шляхом надання чітких умов оплати та гнучкої політики.

Оптимізація управління запасами та дебіторською заборгованістю сприяє фінансовій стабільності та підвищенню конкурентоспроможності компанії, а також забезпечує ефективне використання оборотних активів.

Розробка та впровадження ключових показників ефективності (KPI) для управління оборотними активами є важливим кроком для оцінки та оптимізації використання ресурсів підприємства. KPI допомагають відстежувати, наскільки ефективно підприємство управляє своїми запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими потоками, а також сприяють своєчасному прийняттю рішень для покращення фінансових результатів.

Основні KPI для управління оборотними активами:

- Оборотність запасів (Inventory Turnover);
- Середній термін зберігання запасів (Days Inventory Outstanding, DIO);
- Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Accounts Receivable Turnover);
- Середній термін погашення дебіторської заборгованості (Days Sales Outstanding, DSO);
- Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Accounts Payable Turnover);
- Середній термін погашення кредиторської заборгованості (Days Payable Outstanding, DPO);
- Коефіцієнт поточної ліквідності (Current Ratio);
- **Коефіцієнт швидкої ліквідності (Quick Ratio)**.

Процес розробки та впровадження KPI для управління оборотними активами

1. Визначення цілей та показників: Насамперед важливо визначити стратегічні та тактичні цілі підприємства, які стосуються управління оборотними активами. Цілі можуть включати скорочення термінів погашення заборгованості, підвищення оборотності запасів або покращення ліквідності.

2. Аналіз поточного стану: Проведення аналізу поточних показників допоможе зрозуміти, з яких точок потрібно починати оптимізацію. Це може включати аналіз динаміки оборотності запасів, DSO, DPO та інших ключових показників.

3. Розробка ключових KPI: Для кожної мети розробляються відповідні KPI, які повинні бути конкретними, вимірюваними, досяжними, релевантними та обмеженими в часі (SMART). Так, наприклад, якщо мета — зменшити запаси, то KPI може бути встановлений на рівні скорочення середнього терміну зберігання запасів на певний відсоток.

4. Встановлення цільових значень: Для кожного KPI визначаються оптимальні цільові значення, які повинні відображати бажані результати. Наприклад, якщо середній термін погашення дебіторської заборгованості DSO становить 45 днів, але бажано скоротити його до 35 днів, то 35 днів стає цільовим показником.

5. Регулярний моніторинг та аналіз: Впроваджені KPI повинні моніторитися регулярно, що дозволяє відстежувати динаміку змін і порівнювати поточні показники з цільовими значеннями. На основі отриманих даних виявляються відхилення та коригуються стратегії.

6. Використання автоматизованих аналітичних систем: Аналітичні системи, такі як BI (Power BI, Tableau), дозволяють автоматизувати процес збору, обробки і аналізу даних про KPI. Це значно скорочує час на підготовку звітів і підвищує точність даних, що особливо важливо для прийняття рішень у реальному часі.

7. Звітність і коригувальні заходи: Регулярна звітність щодо досягнення цілей за KPI дозволяє вчасно реагувати на відхилення та вживати коригувальні заходи. Якщо певні показники не досягають запланованих значень, проводиться аналіз причин і корекція планів.

Переваги впровадження KPI для управління оборотними активами

- Покращення контролю над активами завдяки регулярному моніторингу ключових показників.
- Оптимізація витрат на зберігання запасів і управління дебіторською заборгованістю.
- Поліпшення грошових потоків шляхом зменшення затримок у збиранні платежів та оптимізації умов оплати постачальникам.
- Підвищення прозорості процесів завдяки використанню об'єктивних метрик для оцінки ефективності.
- Покращення прийняття рішень за рахунок оперативної та точної інформації про стан оборотних активів.

Впровадження KPI для управління оборотними активами допомагає компанії не тільки підвищити ефективність використання ресурсів, але й краще реагувати на зміни в ринкових умовах і досягати стабільного фінансового зростання.

Вдосконалення внутрішньої звітності та комунікації є важливим елементом ефективного управління, який сприяє прийняттю обґрунтованих рішень, підвищенню прозорості бізнес-процесів та зміцненню співпраці між відділами. Поліпшена система звітності та комунікації допомагає оперативно відстежувати ключові показники, своєчасно виявляти проблеми та підвищувати загальну продуктивність компанії.

Основні напрямки вдосконалення внутрішньої звітності та комунікації

1. Автоматизація звітності та використання бізнес-аналітики (BI):

- Використання аналітичних платформ, таких як Power BI, Tableau або Qlik, дозволяє автоматизувати підготовку звітів та їх оновлення в реальному часі. Це знижує навантаження на персонал, усуває помилки, пов’язані з ручним введенням даних, і дозволяє співробітникам миттєво отримувати актуальну інформацію.
- Аналітичні системи також надають можливість створення інтерактивних дашбордів, які відображають ключові показники, полегшуючи аналіз та прийняття рішень.

2. Стандартизація звітності:

- Важливо розробити єдині стандарти для формування звітів, що дозволяє уникнути непорозумінь і забезпечити зручність у використанні звітів співробітниками різних відділів.
- Чітко визначені стандарти (формати, частота звітування, основні показники) роблять процес звітності більш організованим і зрозумілим.

3. Регулярна звітність та оновлення даних у режимі реального часу:

- Оперативне оновлення даних про оборотні активи, запаси, дебіторську та кредиторську заборгованість допомагає менеджерам краще відстежувати фінансові показники.

- Щоденне або щотижневе оновлення ключових звітів дозволяє вчасно виявляти потенційні проблеми і реагувати на зміни в бізнес-середовищі.

4. Використання дашбордів для візуалізації даних:

- Дашборди допомагають візуалізувати показники, що дозволяє швидко оцінити стан процесів. Вони можуть бути налаштовані відповідно до потреб різних відділів, що спрощує моніторинг ключових показників (наприклад, оборотності запасів, дебіторської заборгованості).
- Візуалізація даних у графічній формі полегшує розуміння тенденцій, що особливо важливо для менеджерів, які потребують швидкої оцінки ситуації.

5. Інтеграція внутрішніх комунікаційних платформ:

- Впровадження платформ для внутрішньої комунікації, таких як Slack, Microsoft Teams або корпоративних порталів, сприяє швидкому обміну інформацією між співробітниками та підрозділами.
- Завдяки централізації комунікацій усі залучені співробітники мають доступ до актуальних звітів та документів у будь-який момент, що зменшує ймовірність інформаційних втрат або затримок.

6. Розширення функціоналу звітів для різних рівнів управління:

- Система звітності повинна враховувати потреби різних рівнів управління: стратегічний, тактичний і операційний. Це забезпечує кожному рівню доступ до релевантної інформації відповідно до їхніх функціональних обов'язків.
- Наприклад, топ-менеджменту можуть бути потрібні агреговані показники для загальної оцінки фінансового стану, а операційним менеджерам – детальні дані для оперативного управління запасами або дебіторською заборгованістю.

7. Забезпечення прозорості процесу звітності:

- Прозорість у підготовці та доступі до звітності підвищує рівень довіри між відділами та сприяє покращенню командної роботи. Кожен

співробітник має розуміти свої обов'язки та роль у створенні звітів, що знижує ймовірність конфліктів і підвищує відповідальність.

8. Навчання співробітників:

- Важливо проводити навчання персоналу, щоб вони могли ефективно використовувати автоматизовані системи звітності та комунікаційні платформи. Це особливо важливо під час впровадження нових технологій або змін у стандартах звітності.
- Регулярні тренінги сприяють підвищенню цифрової грамотності та забезпечують ефективне використання інструментів для обміну інформацією.

9. Моніторинг та коригування процесів звітності:

- Постійний моніторинг і оцінка ефективності звітності дозволяють швидко коригувати недоліки в системі. Наприклад, якщо певні звіти не відповідають поточним бізнес-цілям, вони можуть бути адаптовані або замінені на інші, більш релевантні показники.

10. Впровадження систем зворотного зв'язку:

- Створення каналів зворотного зв'язку для співробітників дозволяє отримувати відгуки щодо зручності, ефективності та якості звітів. Це допомагає постійно покращувати процес звітності, орієнтуючись на потреби кінцевих користувачів.

Переваги вдосконалення внутрішньої звітності та комунікації

- Оперативність прийняття рішень – завдяки своєчасній і достовірній інформації менеджмент швидше реагує на зміни.
- Покращення точності даних – автоматизація знижує ризики помилок, що характерні для ручного введення даних.
- Підвищення продуктивності співробітників – скорочується час на підготовку та обробку звітів.
- Оптимізація комунікації – покращуються взаємовідносини між відділами завдяки доступності актуальної інформації та ефективним каналам комунікації.

- Підвищення прозорості та відповідальності – стандартизована звітність дозволяє кожному співробітнику розуміти свою роль у досягненні спільних цілей підприємства.

Покращення внутрішньої звітності та комунікації є важливим інструментом для підвищення ефективності управління і створення сприятливих умов для стабільного розвитку компанії.

Впровадження хмарних технологій для доступу до даних є важливим кроком у вдосконаленні обліково-аналітичних процесів на підприємстві. Хмарні технології надають можливість безпечного зберігання, обміну та доступу до даних з будь-якої точки світу, що значно підвищує ефективність управління оборотними активами. Ось ключові переваги та аспекти впровадження хмарних технологій для доступу до даних:

1. Централізоване зберігання та управління даними. Хмарні платформи дозволяють централізовано зберігати всі облікові та аналітичні дані, об'єднуючи інформацію з різних відділів підприємства (бухгалтерія, склад, фінансовий відділ). Такий підхід полегшує управління інформацією, зменшує дублювання даних та підвищує їхню точність.

2. Доступ у режимі реального часу. Хмарні технології забезпечують можливість миттєвого доступу до актуальних даних у реальному часі, що є критичним для швидкого прийняття управлінських рішень. Співробітники можуть відстежувати стан оборотних активів, аналізувати рух грошових коштів і контролювати запаси незалежно від свого місця розташування.

3. Підвищення мобільності та гнучкості роботи. Завдяки хмарним технологіям співробітники отримують доступ до даних через різні пристрої (комп'ютери, планшети, смартфони), що полегшує дистанційну роботу та забезпечує мобільність команди. Це особливо важливо для менеджерів, аналітиків та інших ключових співробітників, які можуть залишатися в курсі фінансових показників підприємства навіть за межами офісу.

4. Безпека даних і контроль доступу. Сучасні хмарні платформи мають високий рівень захисту даних, що включає багаторівневе шифрування,

багатофакторну автентифікацію та контроль доступу до інформації. Підприємство може налаштовувати права доступу для кожного користувача, забезпечуючи конфіденційність і захищаючи чутливі фінансові дані.

5. Масштабованість і економія ресурсів. Хмарні технології легко адаптуються до потреб бізнесу, дозволяючи збільшувати або зменшувати обсяг зберігання і функціональність відповідно до змін у компанії. Це також допомагає знизити витрати на придбання та підтримку локальної IT-інфраструктури, оскільки більшість обчислювальних процесів виконується на стороні провайдера.

6. Інтеграція з іншими системами. Хмарні платформи можуть бути інтегровані з іншими бізнес-додатками, такими як CRM, ERP, системи управління запасами та бухгалтерського обліку, що забезпечує єдиний інформаційний простір. Це підвищує точність і повноту даних, дозволяючи отримувати цілісну картину фінансового стану підприємства.

7. Резервне копіювання та відновлення даних. Хмарні сервіси автоматично створюють резервні копії даних, що захищає від втрати інформації через технічні збої або кібератаки. У разі непередбачених ситуацій дані можна швидко відновити, що забезпечує безперервність бізнес-процесів.

Впровадження хмарних технологій для доступу до даних підвищує ефективність обліково-аналітичної роботи, забезпечує безпеку інформації та надає підприємству гнучкість і мобільність. Завдяки цьому компанія може швидше адаптуватися до змін і приймати обґрунтовані управлінські рішення, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності та фінансової стабільності.

Підсумовуючи, вдосконалення обліково-аналітичного сервісу управління оборотними активами вимагає впровадження сучасних технологій, автоматизації процесів, поліпшення аналітики та оптимізації управлінських рішень. Це дозволить підприємству ефективніше використовувати свої ресурси та досягати фінансової стійкості.

Висновки до розділу 3

Облік і аналіз оборотних активів є важливими елементами обліково-аналітичного сервісу в управлінні ресурсами підприємства. Аналіз оборотних активів охоплює комплексну оцінку динаміки їх складу та структури, дослідження швидкості оборотності, а також визначення резервів для підвищення ефективності їх використання.

Одним із основних принципів ефективного управління оборотними коштами є забезпечення оптимального обсягу поточних активів: вони мають бути достатні для стабільної та безперебійної діяльності підприємства, але водночас не надмірні, щоб не створювати непродуктивних витрат. Кількісні та якісні характеристики оборотних коштів безпосередньо впливають на фінансовий стан підприємства, зокрема на його платоспроможність, ліквідність та здатність мобілізувати фінансові ресурси для подальшого розвитку.

Для підвищення якості бухгалтерського обліку, забезпечення точності та достовірності первинної документації, збереження матеріальних цінностей та підвищення ефективності діяльності підприємства застосовується система внутрішнього контролю. Вона дозволяє своєчасно виявляти недоліки, забезпечувати дотримання фінансової дисципліни та оптимізувати управління оборотними активами.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано шляхи вирішення наукової проблеми щодо вдосконалення методики обліку та аналізу оборотних активів у сільськогосподарських підприємствах. Робота враховує міжнародний досвід і національні стандарти для створення інформаційної бази, що сприяє ефективному управлінню на підприємствах. Цей підхід знайшов відображення у низці наукових і практичних результатів, отриманих автором.

1. Сучасна практика обліку та аналізу формування і використання оборотних активів на сільськогосподарських підприємствах в умовах розвитку ринкової економіки України потребує вдосконалення. Це зумовлено наявними колізіями в законодавчих документах різних рівнів, що призводить до непослідовного внесення змін, порушення підпорядкованості нормативних актів, помилок і методологічних суперечностей у документах обліку. Така ситуація негативно позначається на якості фінансової звітності й ускладнює контроль за виконанням операцій підприємства.

2. Дослідження показали, що в спеціальній літературі існує узгоджене економіко-правове трактування термінів «оборотні активи» і «поточні активи». Оборотні активи визначаються як сукупність майнових цінностей, грошових коштів та їх еквівалентів, які використовуються в операційному підприємстві або призначені для реалізації чи використання впродовж одного операційного (виробничо-комерційного) циклу або впродовж дванадцяти місяців з дати складання балансу.

3. Проведений аналіз сучасних методик дослідження оборотних активів та їх нормативно-правового регулювання дозволяє виявити теоретичні й практичні відмінності у підходах до оцінки оборотних активів підприємства. Це стало підґрунтям для уточнення ключових етапів проведення аналізу та вдосконалення інструментарію, що використовується. Також систематизовано підходи до визначення та обґрунтування допустимих значень показників ефективності та ліквідності оборотних активів, враховуючи останні зміни у вітчизняній системі фінансової звітності та актуальні управлінські вимоги.

Подібний підхід сприяє підвищенню точності фінансового аналізу та оптимізації управління оборотними активами на підприємствах.

4. Показники оборотності відображають ефективність використання оборотних активів, підкреслюючи їх якісну характеристику. Доцільно використовувати види коефіцієнтів оборотності для різних активів, зокрема: коефіцієнти оборотності запасів, які розраховуються як віднесення виручки від реалізації до середньої вартості запасів, та коефіцієнти оборотності дебіторської заборгованості, які збільшуються діленням обсягу реалізації в кредиті на середній залишок дебіторської заборгованості. Запропоновано також методику аналізу ліквідності оборотних активів, яка допоможе оцінити спроможність підприємства остаточно виконати свої зобов'язання, використовуючи власні товарно-матеріальні запаси та дебіторську заборгованість. Ця методика сприяє більш точному визначенню платоспроможності підприємства та якості управління боргованістю. Для вдосконалення системи оцінки необхідно додати такі коефіцієнти: касової ліквідності, ліквідності дебіторської заборгованості та ліквідності запасів, що забезпечують комплексну оцінку фінансового стану та ефективність управління оборотними активами.

5. Вдосконалення обліково-аналітичного сервісу управління оборотними активами вимагає впровадження сучасних технологій, автоматизації процесів, удосконалення аналітики та оптимізації управлінських рішень. Це дозволить підприємству ефективніше використовувати свої ресурси, підвищити точність прогнозування грошових потоків та потреби в ресурсах, а також забезпечити контроль за ліквідністю й оборотністю активів. Додатково, впровадження автоматизованої системи обліку та аналітичних платформ допоможе оперативно виявляти відхилення, знижувати витрати, мінімізувати фінансові ризики та підвищувати прозорість фінансової звітності. У підсумку це сприятиме фінансовій стійкості та забезпечує конкурентні переваги підприємства в умовах мінливого ринкового середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баланюк І.Ф. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством. *Вісник Прикарпатського університету. Серія : Економіка.* 2015. Вип. 11. С. 250-254.

2. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк М.Н. Фіансовий аналіз : навч. посіб. Київ. КНЕУ. 2005. 377 с.

3. Бланк І.О., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств : підручник. Вид. 2-ге, переробл і допов. Київ. КНТУ. 2017. 792 с.

4. Богданов М. О. Дебіторська та кредиторська заборгованості як об'єкти бухгалтерського обліку. *Вчені записки університету «КРОК». Серія : Економіка.* 2017. Вип. 45. С. 37-43.

5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит». Вид. 7-ме, перероб. і допов. Житомир. ПП «Рута». 2016. 832 с.

6. Бурко К.В. Методи обліку витрат в обліковій політиці сільськогосподарських підприємств. *Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2019. №2. С. 162-178.

7. Волощук Л. О. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства. *Праці Одеського політехнічного університету.* 2011. № 2(36). С. 329-334.

8. Гаєнко М.М., Омельяненко Д.О. Методичні підходи до аналізу формування та ефективного використання активів у рамках невизначеності та ризику. *Вісник СНАУ. Серія: Економіка і менеджмент.* 2023. №2(94). С 19-24.

9. Гладких Т.В. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ. Центр навчальної літератури. 2017. 480 с.

10. Гнатенко Є.П., Мельниченко С.С. Методичні підходи щодо визначення поняття «дебіторська заборгованість». *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси».* 2013. Вип. 10(1) . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10(1)__21

11. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: практич. посіб. Київ. Лібра. 2014. 880 с.

12. Голов С.Ф. Управлінський облік : підручник Київ. Центр навчальної літератури. 2023. 527 с.

13. Гудзенко Н.М., Китайчук Т.Г. Роль обліку в забезпеченні економічної безпеки підприємств. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2017. №3. С.125–134

14. Гуня В. О. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств. *Економічний простір.* 2014. № 19. С. 124–131

15. Дропа Я.Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Львів. ЛНУ ім. Івана Франка. 2023. 238 с.

16. Єршова Н. Ю. Економічний аналіз : навч. посіб. Харків. 2023. 190 с. URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66910 (дата звернення 16.10.2024).

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text (дата звернення 16.10.2024).

18. Касич А. О. Науково-методичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління прибутком підприємства. *Проблеми економіки.* 2013. № 1. С. 252-257.

19. Кириченко А., Волошина-Сідей А. Інформаційно-аналітичне забезпечення ситеми ефективного управління грошовими потоками підприємства. *Економіка та суспільство. Фінанси, банківська справа та страхування.* 2023. №55.

20. Коваль Л.В. Рахунки бухгалтерського обліку: минуле та сьогодення. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2019. №2. С.88-99

21. Коваль Н.І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2017. № 7. С. 93–105.

22. Коваль Н.І., Подолянчук О.А, Гудзенко Н.М. Облік в фермерський господарствах : навч. посіб. Київ. Центр навчальної літератури. 2019. 269 с.

23. Коваль О.В. Біологічні активи у звітності: проблемні аспекти. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. №1. С. 112-121.

24. Колісник М. З. Облік виробничих запасів. *Соціально-гуманітарний вісник.* 2019. Вип. 28. С. 99-100.

25. Куцак Ю.О., Коваль Н.І. Специффіка класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2023. № 5. С. 64–66.

26. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік : підручник. Київ. Центр учбової літератури. 2021. 630 с.

27. Меліхова Т. О., Лєвтєрова Л. В. Методичні підходи до проведення внутрішнього аудиту виробничих запасів на сільгосппідприємстві. *Агросвіт.* 2020. № 2. С. 10-17.

28. Мулик Т. О. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури. 2017. 288 с.

29. Мулик Т.О. Методичні підходи до аналізу виробничих запасів на підприємствах аграрного сектору. *Науковий вісник НУБіП України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. 2014. № 200. С. 256-262

30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». URL: https://ips.ligazakon.net/document/REG4044?an=11 (дата звернення 16.10.2024).

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». URL: https://ips.ligazakon.net/document/REG4018?an=49 (дата звернення 16.10.2024).

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». URL: https://ips.ligazakon.net/document/RE11736 (дата звернення 16.10.2024).

33. Плаксієнко В.Я., Мармуль Л.О., Маренич Т.Г. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах : навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури. 2019. 384 с.

34. Подолянчук О.А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік. *Економіка, фінанси, менеджмент: Актуальні питання науки і практики.* 2018. №5. С. 88-101.

35. Полторак А.С. Класифікація оборотних активів підприємств апк: сучасні науково-методологічні підходи. *Інвестиції: практика та досвід.* 2013. № 15. С. 68-71.

36. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/RE22868?an=1&ed=2023_02_02 (дата звернення 16.10.2024).

37. Правдюк Н.Л. Облікова концепція товарно-матеріальних цінностей в умовах постіндустріальної економіки. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки.* 2017. № 2(80). С. 57-64.

38. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. Вид. 3-тє переробл. і допов. Київ. Знання. 2017. 668 с.

39. Ситник Н.С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств : навч. посіб. Львів. ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

40. Сирцева С. В. Методичні підходи до формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрними підприємствами. *Вісник аграрної науки Причорномор'я.* 2015. Вип. 2. Том 1. С. 85-93.

41. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. Київ. Алерта. 2015. 1080 с.

42. Томчук О.Ф. Аналітичні можливості балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 28. С. 152-159.

43. Тополенко Н. М Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства : наукове видання. Харків. ХНЕУ. 2007. 276 с.

44. Тополенко Н. М. Особливості обліку запасів у бюджетних установах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2019. Вип. 28(2). С. 111- 115.

45. Федоришина Л.І., Цуркан А.О. Організація і методика економічного аналізу ефективності діяльності аграрних підприємств. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор».* 2018. Вип. 2(45). С. 137-139.

46. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ. МАУП. 2004. 328 с.

47. Черниш С.С. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ, Центр учбової літератури, 2019. 256 с.

48. Швець В. Є. Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні : монографія. Львів. ЛНУ імені Івана Франка. 2010. 448 с.

49. Шишкоєдова М.М. Методика фінансового аналізу підприємств. *Економічний аналіз: теорія і практика*. 2010. №5. С. 42-46

50. Яковенко С.Л. Бухгалтерський облік : навч. посіб. ХАДФК, 2023. 362 с.

51. Guz, M., Ivolga, I. Organic agriculture as a tool to make economy green. Agri-Food Supply Chain Management: Breakthroughs in Research and Practice. 2016, pp. 221–245/

52. Podolianchuk O., Semenyshena N., Kytaichuk T., Hurenko T., Meshcheriakov V., Rusyn-Hrynyk R. Attraction of resources to ukrainian agribusiness through agrarian receipt: accounting aspect. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, № 4 (57), 2024. P. 131-142.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2021	12	31
Підприємство **Підприємство «1»**	за ЄДРПОУ			
Територія	за КОАТУУ			
Організаційно-правова форма господарювання	за КОПФГ			
Вид економічної діяльності	за КВЕД			

Середня кількість працівників [1]
Адреса, телефон
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	12 305	
Основні засоби	1010	101 728	
первісна вартість	1011	133 114	
знос	1012	31 386	
Інвестиційна нерухомість	1015	-	
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	
Довгострокові біологічні активи	1020	7 959	
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	7 959	
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	
інші фінансові інвестиції	1035	-	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	
Відстрочені податкові активи	1045	-	
Гудвіл	1050	-	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	
Інші необоротні активи	1090	4 254	
Усього за розділом I	**1095**	**126 246**	
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	51 287	
Виробничі запаси	1101	7 788	
Незавершене виробництво	1102	2 573	
Готова продукція	1103	40 926	
Товари	1104	-	
Поточні біологічні активи	1110	15 980	
Депозити перестрахування	1115	-	
Векселі одержані	1120	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 717	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	
з бюджетом	1135	-	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	9 113	
Готівка	1166	47	
Рахунки в банках	1167	9 066	
Витрати майбутніх періодів	1170	2 928	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	**1195**	**87 027**	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**-**	
Баланс	**1300**	**213 273**	

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	
Капітал у дооцінках	1405	-	
Додатковий капітал	1410	2 960	
Емісійний дохід	1411	-	
Накопичені курсові різниці	1412	-	
Резервний капітал	1415	99 141	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	99 448	
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**201 569**	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**-**	**-**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	3 430	
розрахунками з бюджетом	1620	2 683	
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	
розрахунками зі страхування	1625	18	
розрахунками з оплати праці	1630	640	
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	4 717	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	
Поточні забезпечення	1660	-	
Доходи майбутніх періодів	1665	-	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	
Інші поточні зобов'язання	1690	216	-
Усього за розділом III	**1695**	**11 704**	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**-**	**-**
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	**-**	**-**
Баланс	**1900**	**213 273**	

Керівник _____ _____

Головний бухгалтер _____ _____

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2022	12	31
Підприємство **Підприємство «1»**	за ЄДРПОУ			
Територія	за КОАТУУ			
Організаційно-правова форма господарювання	за КОПФГ			
Вид економічної діяльності	за КВЕД			

Середня кількість працівників [1]

Адреса, телефон

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		-
первісна вартість	1001		-
накопичена амортизація	1002		-
Незавершені капітальні інвестиції	1005		7 479
Основні засоби	1010		136 750
первісна вартість	1011		180 564
знос	1012		43 814
Інвестиційна нерухомість	1015		-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		-
Знос інвестиційної нерухомості	1017		-
Довгострокові біологічні активи	1020		10 109
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		10 109
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-
інші фінансові інвестиції	1035		-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-
Відстрочені податкові активи	1045		-
Гудвіл	1050		-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		-
Інші необоротні активи	1090		7 926
Усього за розділом I	**1095**		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		82 829
Виробничі запаси	1101		8 275
Незавершене виробництво	1102		14 909
Готова продукція	1103		59 645
Товари	1104		-
Поточні біологічні активи	1110		21 495
Депозити перестрахування	1115		-
Векселі одержані	1120		-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		7 976
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		56
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		2
Поточні фінансові інвестиції	1160		-
Гроші та їх еквіваленти	1165		1 550
Готівка	1166		5
Рахунки в банках	1167		1 545
Витрати майбутніх періодів	1170		3 389
Частка перестраховика у страхових резервах	1180		-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181		-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182		-

резервах незароблених премій	1183		-
інших страхових резервах	1184		-
Інші оборотні активи	1190		-
Усього за розділом II	**1195**		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**		**-**
Баланс	**1300**		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		20
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		-
Капітал у дооцінках	1405		-
Додатковий капітал	1410		2 960
Емісійний дохід	1411		-
Накопичені курсові різниці	1412		-
Резервний капітал	1415		99 141
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		159 001
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**		**261 122**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-
Пенсійні зобов'язання	1505		-
Довгострокові кредити банків	1510		-
Інші довгострокові зобов'язання	1515		-
Довгострокові забезпечення	1520		-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		-
Цільове фінансування	1525		-
Благодійна допомога	1526		-
Страхові резерви	1530		-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531		-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532		-
резерв незароблених премій	1533		-
інші страхові резерви	1534		-
Інвестиційні контракти	1535		-
Призовий фонд	1540		-
Резерв на виплату джек-поту	1545		-
Усього за розділом II	**1595**		**-**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		6 407
Векселі видані	1605		-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		-
товари, роботи, послуги	1615		4 406
розрахунками з бюджетом	1620		2 717
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625		145
розрахунками з оплати праці	1630		894
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		2 078
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		-
Поточні забезпечення	1660		-
Доходи майбутніх періодів	1665		-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		-
Інші поточні зобов'язання	1690		1 797
Усього за розділом III	**1695**		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**		**-**
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**		**-**
Баланс	**1900**		

Керівник _____ _____

Головний бухгалтер _____ _____

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2023	12	31
Підприємство **Підприємсво «1»**	за ЄДРПОУ			
Територія	за КОАТУУ			
Організаційно-правова форма господарювання	за КОПФГ			
Вид економічної діяльності	за КВЕД			

Середня кількість працівників [1]

Адреса, телефон

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7 479	
Основні засоби	1010	136 750	
первісна вартість	1011	180 564	
знос	1012	43 814	
Інвестиційна нерухомість	1015	-	
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	
Довгострокові біологічні активи	1020	10 109	
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	10 109	
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	
інші фінансові інвестиції	1035	-	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	
Відстрочені податкові активи	1045	-	
Гудвіл	1050	-	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	
Інші необоротні активи	1090	7 926	
Усього за розділом I	**1095**		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	82 829	
Виробничі запаси	1101	8 275	
Незавершене виробництво	1102	14 909	
Готова продукція	1103	59 645	
Товари	1104	-	
Поточні біологічні активи	1110	21 495	
Депозити перестрахування	1115	-	
Векселі одержані	1120	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 976	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	
з бюджетом	1135	5	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	56	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 550	
Готівка	1166	5	
Рахунки в банках	1167	1 545	
Витрати майбутніх періодів	1170	3 389	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	**1195**		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**		
Баланс	**1300**		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20	20
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	2 960	
Емісійний дохід	1411	-	
Накопичені курсові різниці	1412	-	
Резервний капітал	1415	99 141	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	159 001	
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**-**	**-**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	6 407	
Векселі видані	1605	-	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	
товари, роботи, послуги	1615	4 406	
розрахунками з бюджетом	1620	2 717	
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	
розрахунками зі страхування	1625	145	
розрахунками з оплати праці	1630	894	
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	2 078	
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	
Поточні забезпечення	1660	-	
Доходи майбутніх періодів	1665	-	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	
Інші поточні зобов'язання	1690	1 797	
Усього за розділом III	**1695**	**18 444**	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**-**	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	**-**	
Баланс	**1900**	**279 566**	

Керівник _____ _____

Головний бухгалтер _____ _____

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2023	12	31
ЄДРПОУ			

Підприємство **Підприємство «№1»**

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		226 477
Чисті зароблені страхові премії	*2010*		-
премії підписані, валова сума	*2011*		-
премії, передані у перестрахування	*2012*		-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*		-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*		-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	( )	(150 767)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*		-
Валовий: прибуток	2090		75 710
збиток	2095	( )	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*		-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*		-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*		-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*		-
Інші операційні доходи	2120		3 284
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*		-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*		-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*		-
Адміністративні витрати	2130	( )	(24 282)
Витрати на збут	2150	( )	(5 888)
Інші операційні витрати	2180	( )	(27 591)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*		-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*		16 801
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		21 233
збиток	2195	( )	(-)
Доход від участі в капіталі	2200		-
Інші фінансові доходи	2220		73
Інші доходи	2240		-
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*		-
Фінансові витрати	2250	( )	(188)
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	(-)
Інші витрати	2270	( )	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*		-

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		21 118
збиток	2295	( )	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		21 118
збиток	2355	( )	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		-
Накопичені курсові різниці	2410		-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-
Інший сукупний дохід	2445		-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**		-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**		-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		128 921
Витрати на оплату праці	2505		34 588
Відрахування на соціальні заходи	2510		7 609
Амортизація	2515		7 965
Інші операційні витрати	2520		43 042
Разом	**2550**		222 125

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-

Керівник _____ _____

Головний бухгалтер _____ _____

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2021	12	31
за ЄДРПОУ			

Підприємство **Підприємство «№1»**

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	219 454	
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	
премії підписані, валова сума	*2011*	-	
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(106 994)	( )
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090		
збиток	2095	(-)	( )
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	
Інші операційні доходи	2120	1 457	
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	
Адміністративні витрати	2130	( )	( )
Витрати на збут	2150	(4 234)	( )
Інші операційні витрати	2180	(37 158)	( )
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	25 616	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		
збиток	2195	(-)	( )
Доход від участі в капіталі	2200	-	
Інші фінансові доходи	2220	12	
Інші доходи	2240	3 358	
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	
Фінансові витрати	2250	(-)	( )
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	( )
Інші витрати	2270	(-)	( )
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	53 063	
збиток	2295	(-)	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	53 063	
збиток	2355	(-)	( )

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	
Накопичені курсові різниці	2410	-	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	
Інший сукупний дохід	2445	-	
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505	30 724	
Відрахування на соціальні заходи	2510	6 758	
Амортизація	2515	6 133	
Інші операційні витрати	2520	45 482	
Разом	**2550**		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	

Керівник _____ _____

Головний бухгалтер _____ _____

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2022	12	31
за ЄДРПОУ			

Підприємство **Підприємство «№1»**

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		219 454
Чисті зароблені страхові премії	*2010*		-
премії підписані, валова сума	*2011*		-
премії, передані у перестрахування	*2012*		-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*		-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*		-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	( )	( )
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090		112 460
збиток	2095	( )	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*		-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*		-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*		-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*		-
Інші операційні доходи	2120		1 457
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*		-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*		-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*		-
Адміністративні витрати	2130	( )	(22 832)
Витрати на збут	2150	( )	(4 234)
Інші операційні витрати	2180	( )	( )
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*		-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*		25 616
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		49 693
збиток	2195	( )	(-)
Доход від участі в капіталі	2200		-
Інші фінансові доходи	2220		12
Інші доходи	2240		3 358
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*		-
Фінансові витрати	2250	( )	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	(-)
Інші витрати	2270	( )	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*		-

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		53 063
збиток	2295	( )	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		53 063
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		30 724
Відрахування на соціальні заходи	2510		6 758
Амортизація	2515		6 133
Інші операційні витрати	2520		45 482
Разом	**2550**		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-

Керівник _____ _____

Головний бухгалтер _____ _____